

ZAKON

O MUZEJSKOJ DELATNOSTI

I. OSNOVNE ODREDBE

Predmet zakona

Član 1.

Ovim zakonom uređuju se uslovi i način obavljanja muzejske delatnosti, njena struktura i organizacija, uređenje i delokrug rada muzeja, način zaštite, korišćenja i obrade muzejske građe i vođenje muzejske dokumentacije i druga pitanja od značaja za obavljanje muzejske delatnosti.

Član 2.

Izrazi upotrebljeni u ovom zakonu u gramatičkom muškom rodu podrazumevaju prirodni muški i ženski rod lica na koje se odnose.

Član 3.

Naziv muzeja određuje se osnivačkim aktom i statutom i mora sadržati reč „muzej”.

Za upotrebu reči „muzej” u nazivu drugih pravnih lica i preduzetnika, potrebna je saglasnost ministarstva nadležnog za kulturu (u daljem tekstu: Ministarstvo).

Ministarstvo ceni, s obzirom na ciljeve i značaj drugog pravnog lica, odnosno delatnosti, da li to pravno lice i preduzetnik može u svom nazivu imati reč „muzej”.

Odredbe ovog člana ne primenjuju se na galerije.

Opšti interes

Član 4.

Pokretna kulturna dobra – muzejski predmeti i registrovani elementi nematerijalnog kulturnog nasleđa su dobra od opšteg interesa za Republiku Srbiju koja uživaju posebnu zaštitu utvrđenu zakonom.

Delatnost zaštite muzejske građe i nematerijalnog kulturnog nasleđa je od opšteg interesa za Republiku Srbiju.

Muzejski predmeti na kojima postoji pravo javne svojine je u svojini Republike Srbije, u skladu sa zakonom.

Sredstva za zaštitu i čuvanje muzejske građe u javnoj svojini, kao i delatnost koju obavljaju muzeji čiji je osnivač Republika Srbija, autonomne pokrajine i jedinice lokalne samouprave obezbeđuju se u budžetu Republike Srbije, autonomne pokrajine i jedinice lokalne samouprave, u skladu sa zakonom.

Ciljevi zaštite

Član 5.

Ciljevi zaštite muzejske građe jesu:

1) očuvanje kroz istraživanje, otkrivanje, prikupljanje, dokumentovanje, preduzimanje mera zaštite, sprečavanje štetnih uticaja i obezbeđivanje odgovarajućih uslova za čuvanje;

2) proučavanje, vrednovanje, predstavljanje, tumačenje i edukacija javnosti;

- 3) razvoj muzejske delatnosti kroz upravljanje i korišćenje muzejske građe u zadovoljavanju kulturnih, naučnih i obrazovnih potreba pojedinca i društva;
- 4) očuvanje nematerijalnog kulturnog nasleđa kroz saradnju sa zajednicama;
- 5) podsticanje i podrška unapređenju saradnje muzeja u okviru mreže muzeja;
- 6) preduzimanje mera u cilju sprečavanja protivpravnog postupanja sa muzejskom građom.

Termini i definicije

Član 6.

Termini upotrebljeni u ovom zakonu imaju sledeće značenje:

1) Muzejska delatnost je javna delatnost zaštite muzejske građe i nematerijalnog kulturnog nasleđa od opšteg interesa za Republiku Srbiju koja podrazumeva stručni i naučni rad na istraživanju, prikupljanju, evidentiranju, sabiranju, dokumentacionoj obradi, očuvanju, konzervaciji, restauraciji, čuvanju, izlaganju, tumačenju, prezentaciji i digitalizaciji civilizacijskih i kulturnih materijalnih, nematerijalnih i prirodnih dobara u fizičkom i digitalnom obliku u cilju proučavanja, edukacije, uživanja i razvoja društva;

2) Muzejsku građu čine muzejski predmeti, predmeti ili grupe predmeta koji samostalno ili zajednički imaju posebna svojstva od značaja za upoznavanje društvenog, istorijskog, umetničkog, kulturnog, naučnog i tehničkog razvoja, prirode i njenog razvoja, bez obzira da li se nalaze u muzejima organizovani u odgovarajuće zbirke ili izvan njih;

3) Muzejski predmet je pokretno kulturno dobro koje je upisano u Inventarnu knjigu i sistematizovano u muzejsku zbirku;

4) Nematerijalno kulturno nasleđe označava prakse, prikaze, izraze, znanja, veštine, kao i instrumente, predmete, artefakte i kulturne prostore koji su s njima povezani, koje zajednice, grupe i, u pojedinim slučajevima, pojedinci, prepoznaju kao deo svog kulturnog nasleđa;

5) Dobro koje uživa prethodnu zaštitu je predmet za koji se pretpostavlja da ima svojstva kulturnog dobra i koje uživa zaštitu, u skladu sa zakonom;

6) Muzejska zbirka je skup stručno obrađenih i inventarisanih muzejskih predmeta sistematizovanih po kulturnim, prirodnim, istorijskim, naučnim i umetničkim vrednostima u muzejsku zbirku;

7) Studijska zbirka je deo muzejske građe namenjen stručnom i naučnom istraživanju i proučavanju;

8) Zbirka je skup srodnih predmeta koji uživaju zaštitu, u javnoj ili privatnoj svojini van muzeja;

9) Muzej je ustanova ili drugo pravno lice ili preduzetnik koje obavlja muzejsku delatnost, u skladu sa zakonom;

10) Javni muzej je ustanova zaštite pokretnih kulturnih dobara – muzejske građe i registrovanih elemenata nematerijalnog kulturnog nasleđa osnovana sredstvima u javnoj svojini, koja obavlja muzejsku delatnost u skladu sa zakonom;

11) Privatni muzej je muzej koji osnova domaće ili strano fizičko ili pravno lice ili preduzetnik, koji obavlja muzejsku delatnost u skladu sa zakonom;

12) Muzej zajednice je muzej koji se osniva u cilju identifikovanja, očuvanja i promocije specifičnosti lokalnih materijalnih i nematerijalnih sadržaja i koji obavljaju muzejsku delatnosti u skladu sa zakonom;

13) Muzej kompleksnog tipa se bavi zaštitom muzejske građe u okviru tri ili više raznorodnih muzejskih zbirki prema vrstama muzejske građe;

14) Specijalizovani muzej se bavi zaštitom muzejske građe u okviru istorodnih muzejskih zbirki prema vrstama muzejske građe;

15) Muzej u sastavu sprovodi muzejsku delatnost u okviru drugog pravnog lica, u skladu sa zakonom;

16) Centralna ustanova je Narodni muzej Srbije;

17) Matični muzej je javni muzej koji obavlja poslove matične muzejske delatnosti, kroz stručno delovanje, za određene vrste muzejske građe i osobenosti u vršenju muzejske delatnosti;

18) Teritorijalno nadležni muzej je javni muzej koji poslove nadležnosti obavljanja muzejske delatnosti sprovodi na određenoj teritoriji;

19) Galerija je specijalizovani muzej koja poseduje najmanje jednu sopstvenu zbirku i obavlja muzejsku delatnost u skladu sa zakonom;

20) Izložbena galerija je pravno lice koje se bavi prezentacijom muzejske građe u skladu sa zakonom;

21) Muzejska dokumentacija je sistematski izrađen, prikupljen, organizovan i pohranjen skup podataka nastala tokom procesa stručne obrade, zaštite i prezentacije muzejskih predmeta koji svedoče o njihovom nastanku, svojstvima, istorijatu, sticanju, merama tehničke zaštite i prati sve promene od ulaska predmeta u muzej;

22) Centralni registar je registar pokretnih kulturnih dobara – muzejskih predmeta za teritoriju Republike Srbije;

23) Knjiga ulaza je evidencija svakog pojedinačnog predmeta koji po različitim osnovama, privremeno ili trajno, ulazi u muzej radi pregleda, kategorisanja i utvrđivanja mera zaštita;

24) Inventarna knjiga je spisak muzejskih predmeta za svaku pojedinačnu zbirku;

25) Inventarni karton je obrazac u koji se unose podaci o muzejskom predmetu shodno vrsti muzejske građe;

26) Revizija muzejskih zbirki je postupak kojim se utvrđuje broj i stanje muzejske zbirke, muzejske dokumentacije, uslovi čuvanja i mera zaštite;

27) Kategorizacija je postupak vrednovanja muzejske građe prema njihovom značaju;

28) Digitalizacija je prevođenje podataka o muzejskoj građi iz analogne u digitalnu formu;

29) Preventivna konzervacija predstavlja sistem mera za obezbeđivanje uslova za čuvanje, rukovanje, izlaganje, pakovanje i transport muzejskih predmeta kojima se svi rizici po muzejske predmete svode na minimum;

30) Konzervacija muzejske građe je niz interventnih tehnika kojima se postiže hemijska i fizička stabilizacija, odnosno kojima se usporava, zaustavlja, umanjuje ili eliminiše dejstvo uzročnika propadanja muzejske građe;

31) Restauracija muzejske građe je niz postupaka čijim se delovanjem oštećena muzejska građa vraća u poznato stanje u odnosu na originalno.

II. MUZEJSKA DELATNOST I MUZEJSKA GRAĐA

Muzejska delatnost

Član 7.

Muzejska delatnost je javna delatnost zaštite muzejske građe i nematerijalnog kulturnog nasleđa od opšteg interesa za Republiku Srbiju koja podrazumeva stručni i naučni rad na istraživanju, prikupljanju, evidentiranju, sabiranju, dokumentacionoj obradi, očuvanju, konzervaciji, restauraciji, čuvanju, izlaganju, tumačenju, prezentaciji i digitalizaciji civilizacijskih i kulturnih materijalnih, nematerijalnih i prirodnih dobara u fizičkom i digitalnom obliku u cilju proučavanja, edukacije, uživanja i razvoja društva.

Muzejska delatnost sprovodi se u skladu sa međunarodno prihvaćenim dokumentima i profesionalnim standardima prepoznatim u Statutu Međunarodnog saveta za muzeje (ICOM) i Kodeksu profesionalne etike ICOM, kao i ratifikovanim međunarodnim konvencijama.

Zaštita elemenata nematerijalnog kulturnog nasleđa sprovodi se u skladu sa ratifikovanim međunarodnim konvencijama.

Na pitanja u oblasti muzejske delatnosti koja nisu drugačije uređena ovim zakonom, primenjuju se odredbe zakona kojim se uređuje zaštita kulturnih dobara.

Član 8.

Muzejsku delatnost obavljaju:

- 1) muzeji,
- 2) galerije

(u daljem tekstu: muzej).

Muzejska delatnost može se obavljati samostalno ili u okviru drugih pravnih lica i preduzetnika, upisanih u sudski ili drugi registar u skladu sa zakonom.

Član 9.

Obavljanje muzejske delatnosti obuhvata:

- 1) otkrivanje, prikupljanje, dokumentovanje i obradu muzejske građe;
- 2) istraživanje, proučavanje i vrednovanje muzejske građe i elemenata nematerijalnog kulturnog nasleđa i muzejske dokumentacije;
- 3) utvrđivanje pokretnih kulturnih dobara - muzejskih predmet i registrovanje elemenata nematerijalnog kulturnog nasleđa;
- 4) utvrđivanje dobara pod prethodnom zaštitom i vođenje evidencije o dobrima pod prethodnom zaštitom;
- 5) čuvanje, održavanje i korišćenje muzejske građe muzejske dokumentacije;
- 6) predlaganje, utvrđivanje, sprovođenje i praćenje sprovođenja mera zaštite muzejske građe i elemenata nematerijalnog kulturnog nasleđa;
- 7) korišćenje muzejske građe i registrovanih elemenata nematerijalnog kulturnog nasleđa u promovisanju kroz izlaganje, publikacije, predavanja, edukativno-prosvetni rad i na druge načine;

8) vođenje propisane dokumentacije o muzejskoj građi, zbirka, muzejskim aktivnostima i registrovanim elementima nematerijalnog kulturnog nasleđa;

9) organizaciju i realizaciju stalne postavke i povremenih izložbi;

10) organizaciju i realizaciju umetničkih i kulturnih događaja u okviru delokruga rada;

11) pripremu, publikovanje i prodaju muzejskih izdanja i pratećeg sadržaja vezanih za delatnost;

12) sprovođenje digitalizacije muzejske građe, muzejske dokumentacije i registrovanih elemenata nematerijalnog kulturnog nasleđa;

13) pružanje stručne pomoći vlasnicima i držaocima muzejske građe;

14) pružanje podrške i stručne pomoći za očuvanje nematerijalnog kulturnog nasleđa kroz saradnju sa zajednicama koje ga baštine;

15) reviziju muzejske građe i dostavljanje izveštaja osnivaču;

16) procenu kulturno-umetničke, istorijske i naučne vrednosti muzejske građe za potrebe evidentiranja i osiguranja;

17) izradu stručnih mišljenja i elaborata o muzejskoj građi, zbirka o kojima se staraju, kao i muzejskoj građi drugih fizičkih i pravnih lica i elemenata nematerijalnog kulturnog nasleđa;

18) organizaciju i realizaciju izrade i prodaje suvenira i drugih promotivnih materijala;

19) druge poslove u skladu sa zakonom i drugim propisima.

Dokumentacija iz stava 1. tačka 8) ovog člana, koji se vode u svrhu obavljanja muzejske delatnosti, koja sadrži podatke o ličnosti čuva se u skladu sa zakonom kojim se uređuje zaštita podataka o ličnosti, uz obavezu poštovanja pravila o srazmernosti obrade u odnosu na ciljeve i svrhu obrade podataka.

Muzejska građa

Član 10.

Muzejsku građu čine muzejski predmeti, predmeti ili grupe predmeta koji samostalno ili zajednički imaju posebna svojstva od značaja za upoznavanje društvenog, istorijskog, umetničkog, kulturnog, naučnog i tehničkog razvoja, prirode i njenog razvoja, bez obzira da li se nalaze u muzejima organizovani u odgovarajuće zbirke ili izvan njih.

Muzejska građa zaštićena je zakonom bez obzira na to u čijem je vlasništvu ili posedu, odnosno kod koga se nalazi.

Akt o utvrđivanju muzejskih predmeta

Član 11.

Muzejski predmeti se utvrđuju aktom koji donosi javni muzej, u skladu sa zakonom.

Muzejski predmeti koji se nalaze u vlasništvu drugih pravnih i fizičkih lica utvrđuju se aktom koji donose centralna ustanova, matični muzej ili teritorijalno nadležni muzej.

Na sadržinu akta o utvrđivanju primenjuju se odredbe zakona kojim se uređuje zaštita kulturnih dobara.

Nematerijalno kulturno nasleđe

Član 12.

Na postupak i način upisa elemenata nematerijalnog kulturnog nasleđa u registar nematerijalnog kulturnog nasleđa primenjuju se odredbe zakona kojim se uređuje zaštita nematerijalnog kulturnog nasleđa.

Dobra pod prethodnom zaštitom

Član 13.

Na pitanje zaštite dobara koja uživaju prethodnu zaštitu primenjuju se odredbe zakona kojim se uređuje zaštita kulturnih dobara.

Kategorizacija muzejske građe

Član 14.

Muzejska građa u zavisnosti od svog značaja, razvrstava se u kategorije: kulturno dobro, kulturno dobro od velikog značaja i kulturno dobro od izuzetnog značaja.

Utvrđivanje muzejske građe za kulturno dobro, kulturno dobro od velikog značaja i kulturno dobro od izuzetnog značaja uređuje se zakonom kojim se uređuje zaštita kulturnih dobara.

Mere zaštite muzejske građe

Član 15.

Muzej sprovodi stručne i tehničke mere zaštite muzejske građe.

Mere zaštite muzejske građe podrazumevaju: preventivnu konzervaciju, konzervaciju i restauraciju, dokumentaciju i digitalizaciju.

Član 16.

Preventivna konzervacija sprovodi se u muzejima, kod vlasnika i držaoca muzejske građe.

Bliže uslove i način sprovođenja preventivne konzervacije propisuje centralna ustanova.

Član 17.

Muzejska dokumentacija uživa zaštitu u skladu sa zakonom.

Sadržaj i način vođenja dokumentacije o muzejskoj građi propisuje ministar nadležan za kulturu (u daljem tekstu: ministar).

Član 18.

Muzej kao meru zaštite digitalizuje podatke o muzejskoj građi u cilju njenog dokumentovanja, korišćenja u okviru informacionog sistema, kao i radi pretraživanja i korišćenja.

Digitalizacija muzejske građe vrši se u skladu sa propisima kojima se propisuje postupak digitalizacije kulturnog nasleđa.

Član 19.

Konzervacija i restauracija muzejske građe se izvodi u javnim muzejima u kojima se od strane muzejskih stručnjaka sprovode konzervatorsko-restauratorski radovi na muzejskoj građi, u zavisnosti od vrste muzejske građe, stepena i uzroka oštećenja.

Izuzetno, konzervaciju i restauraciju muzejske građe van muzeja iz stava 1. ovog člana mogu obavljati i lica sa položenim stručnim ispitom i u uslovima koji obezbeđuju primenu mera zaštite, u skladu sa zakonom.

Konzervacija i restauracija kulturnih dobara od velikog značaja i kulturnih dobara od izuzetnog značaja može se obavljati samo u javnim muzejima u kojima se od strane muzejskih stručnjaka sprovode konzervatorsko-restauratorski radovi na muzejskoj građi, u zavisnosti od vrste muzejske građe, stepena i uzroka oštećenja.

Član 20.

Muzej je dužan da izradi plan zaštite i spasavanja muzejske građe u vanrednim situacijama, sa posebnim merama za kulturna dobra od izuzetnog značaja.

Plan zaštite i spasavanja muzejske građe u vanrednim situacijama izrađuje se u skladu sa posebnim propisima.

Prava i obaveze vlasnika i držaoca muzejske građe i dobara koja uživaju prethodnu zaštitu

Prava vlasnika i držaoca

Član 21.

Vlasnik odnosno držalac muzejske građe i dobara koja uživaju prethodnu zaštitu ima pravo:

- 1) da ih koristi na način koji je u skladu s odredbama zakona i merama utvrđenim na osnovu zakona;
- 2) na stručnu pomoć;
- 3) na finansijsku pomoć za održavanje i sprovođenje konzervatorskih mera, po prethodno pribavljenom obrazloženom stručnom mišljenju matičnog muzeja, u skladu sa zakonom;
- 4) na pravičnu naknadu u slučaju zabrane korišćenja ili ograničenja korišćenja;
- 5) na naknadu štete koju trpi usled mere kojom je obezbeđena dostupnost javnosti i za vreme izvođenja mera tehničke zaštite, ako je merom zaštite ograničeno ili onemogućeno ekonomsko iskorišćavanje za odobrenu namenu u momentu utvrđene mere zaštite;
- 6) na oslobađanje od plaćanja taksi, poreza i drugih dažbina u vezi sa zaštitom, korišćenjem i raspolaganjem, u skladu sa zakonom.

Obaveze vlasnika i držaoca

Član 22.

Vlasnik odnosno držalac muzejske građe i dobara koja uživaju prethodnu zaštitu dužan je da:

- 1) prijavi muzejsku građu i dobra koja uživaju prethodnu zaštitu nadležnom matičnom muzeju;
- 2) čuva, pravilno koristi i redovno održava muzejsku građu i dobra koja uživaju prethodnu zaštitu;
- 3) blagovremeno sprovodi utvrđene mere zaštite;
- 4) bez odlaganja obavesti centralnu ustanovu i matični muzej o svim pravnim i fizičkim promenama nastalim u vezi s muzejskom građom i dobrima koja

uživaju prethodnu zaštitu, uz primenu prava preče kupovine nadležnog javnog muzeja u slučaju pravne promene;

5) dozvoli stručna i naučna istraživanja, tehnička i druga snimanja kao i izvođenje mera tehničke zaštite, u skladu s odredbama zakona;

6) obezbedi dostupnost muzejske građe i dobra koja uživaju prethodnu zaštitu javnosti na način propisan ovim zakonom.

U slučaju prodaje muzejske građe u privatnoj svojini za čije su održavanje i druge mere tehničke zaštite uložena sredstva budžeta u skladu sa članom 21. stav 1. tačka 3) ovog zakona, vlasnik odnosno držalac je obavezan da nadoknadi iznos za koji se, usled ulaganja tih sredstava, povećala vrednost muzejske građe.

Član 23.

Vlasnik odnosno držalac ne sme da:

1) koristi muzejsku građu i dobra koja uživaju prethodnu zaštitu u svrhe koje nisu u skladu s njenom prirodom, namenom i značajem ili na način koji može dovesti do oštećenja muzejske građe;

2) rasparčava zbirke, kolekcije i fondove muzejske građe i dobra koja uživaju prethodnu zaštitu, bez utvrđenih uslova i saglasnosti matičnog muzeja.

III. OSNIVANJE I PRESTANAK RADA MUZEJA

Član 24.

Muzej može biti osnovan u svim oblicima svojine.

Muzej može osnovati Republika Srbija, autonomna pokrajina, jedinica lokalne samouprave, kao i druga pravna i fizička lica i preduzetnici.

Član 25.

Prema osnivaču muzeji mogu biti: javni i privatni.

Javni muzej može osnovati Republika Srbija, autonomna pokrajina ili jedinica lokalne samouprave.

Privatni muzej može osnovati domaće ili strano fizičko ili pravno lice ili preduzetnik, za obavljanje muzejske delatnosti u skladu sa zakonom, izuzev poslova iz člana 9. stav 1. tač. 3), 4) i 6) ovog zakona, kao i poslova iz člana 9. stav 1. tač. 1) i 2) za oblast arheoloških istraživanja.

Ako muzej osniva više osnivača njihova međusobna prava, obaveze i odgovornosti uređuju se posebnim ugovorom.

Član 26.

Muzej zajednice je muzej koji se u cilju identifikovanja, očuvanja i promocije specifičnosti lokalnih materijalnih i nematerijalnih sadržaja koji obavljaju muzejsku delatnosti u skladu sa zakonom izuzev poslova iz člana 9. stav 1. tač. 3), 4) i 6) ovog zakona, kao i poslova iz člana 9. stav 1. tač. 1) i 2) za oblast arheoloških istraživanja.

Član 27.

Prema vrsti muzejske građe mogu biti: muzeji kompleksnog tipa i specijalizovani muzeji.

Član 28.

Muzej u sastavu sprovodi muzejsku delatnost kao deo i u okviru drugog pravnog lica izuzev poslova iz člana 9. stav 1. tač. 3), 4) i 6) ovog zakona, kao i poslova iz člana 9. stav 1. tač. 1) i 2) za oblast arheoloških istraživanja.

Na obrazovanje i stručni rad muzeja u sastavu shodno se primenjuju odredbe ovog zakona.

Član 29.

Muzej se može osnovati i početi s radom ako:

- 1) poseduje muzejsku građu ili muzejsku zbirku;
- 2) ispunjava posebne uslove u pogledu prostorija, tehničke opreme, stručnog kadra i načina i uslova čuvanja i izlaganja muzejske građe;
- 3) ima izrađen plan rada i razvoja;
- 4) su obezbeđena sredstva za kontinuirano obavljanje delatnosti.

Član 30.

Posebne uslove za početak rada i obavljanje delatnosti muzeja propisuje ministar na predlog centralne ustanove, a na osnovu prethodno pribavljenog stručnog mišljenja matičnih muzeja.

Evidencija muzeja

Član 31.

Muzeji se upisuju u Evidenciju muzeja Republike Srbije (u daljem tekstu: Evidencija muzeja).

Ministarstvo vodi Evidenciju muzeja.

Sadržaj i način vođenja Evidencije muzeja propisuje ministar.

Nadležni organ autonomne pokrajine, odnosno organ jedinice lokalne samouprave dužan je da dostavi podatke Ministarstvu o ustanovama koje je osnovala autonomna pokrajina, odnosno jedinica lokalne samouprave.

Pravna i fizička lica i preduzetnici dužna su da dostave podatke za upis u Evidenciju muzeja Ministarstvu u roku od osam dana od osnivanja muzeja.

Član 32.

Ministarstvo najmanje jednom u pet godina proverava da li muzej upisan u Evidenciju muzeja ispunjava propisane uslove za rad, u skladu sa zakonom.

Nadležni organ autonomne pokrajine, kao povereni posao, najmanje jednom u pet godina proverava da li muzej upisani u Evidenciju muzeja na teritoriji autonomne pokrajine ispunjava propisane uslove za rad u skladu sa zakonom.

Član 33.

Muzeji prestaju sa radom ili menjaju svoj status u skladu sa zakonom.

Osnivač javnog muzeja može doneti odluku o prestanku rada muzeja ili statusnim promenama u skladu sa zakonom, a uz prethodno pribavljeno obrazloženo mišljenje centralne ustanove i matičnih muzeja.

U slučaju prestanka rada muzeja osnivač je dužan da obezbedi smeštaj i zaštitu muzejske građe i muzejske dokumentacije.

Odluka o smeštaju muzejske građe i muzejske dokumentacije iz stava 3. ovog člana donosi se po prethodno pribavljenom obrazloženom mišljenju centralne ustanove i matičnih muzeja.

Član 34.

Na osnivanje, upravljanje, rukovođenje, finansiranje, statusne promene, prestanak rada i druga pitanja od značaja za rad muzeja primenjuju se odredbe

zakona kojim se uređuje kultura, zakona kojim se uređuje zaštita kulturnih dobara i zakona kojim se uređuju javne službe, ako ovim zakonom nije drugačije uređeno.

IV. STRUKTURA MUZEJSKE DELATNOSTI I ORGANIZACIJA RADA

Član 35.

Organizacija rada i koordinacija rada muzeja u Republici Srbiji obavlja se kroz poslove Muzejskog saveta Republike Srbije i mrežu muzeja koju čine centralna ustanova, matični muzeji, teritorijalno nadležni muzeji i drugi muzeji iz Evidencije muzeja.

Muzejski savet Republike Srbije

Član 36.

Muzejski savet Republike Srbije (u daljem tekstu: Muzejski savet) se osniva pri centralnoj ustanovi kao stručno-savetodavno telo za obavljanje poslova od interesa za razvoj i unapređenje muzejske delatnosti u skladu sa zakonom.

Administrativno-tehničku podršku radu Muzejskog saveta pruža centralna ustanova.

Član 37.

Muzejski savet razmatra i predlaže ministru:

- 1) javne politike razvoja muzejske delatnosti na teritoriji Republike Srbije na osnovu analize stanja i postignutih rezultata, a na osnovu izveštaja centralne ustanove i matičnih muzeja;
- 2) modele unapređenja i promocije muzejske delatnosti, kao i stručne, tehničke i finansijske resurse dostupne za te svrhe;
- 3) modele i metode uspostavljanja, realizacije i promocije saradnje između muzeja i srodnih obrazovnih, strukovnih, naučnih i međunarodnih institucija i modele razvoja saradnje sa zajednicama kojima muzeji služe;
- 4) razvoj sistema kontinuiranog usavršavanja stručnjaka u muzejskoj delatnosti;
- 5) modele podsticanja edukativne uloge muzeja i modele promocije muzejske delatnosti;
- 6) dopune i izmene postojećih zakonskih i podzakonskih akata i preporuke za donošenje novih u okviru muzejske delatnosti;
- 7) rešenja spornih pitanja iz oblasti muzejske delatnosti i druga pitanja na zahtev Ministarstva;
- 8) druge poslove utvrđene zakonom i drugim propisima.

Član 38.

Članove Muzejskog saveta, na period od četiri godine imenuje ministar iz redova istaknutih muzejskih stručnjaka, a na predlog centralne ustanove.

Muzejski savet sastoji se od pet članova.

Po jednog člana Muzejskog saveta predlažu centralna ustanova, matični muzeji, teritorijalno nadležni muzeji, strukovna udruženja u oblasti muzejske delatnosti i Ministarstvo.

Objedinjeni obrazložen predlog iz stava 3. ovog člana centralna ustanova upućuje Ministarstvu.

Način i postupak sačinjavanja predloga iz stava 3. ovog člana utvrđuje centralna ustanova.

Članovi Muzejskog saveta biraju predsednika iz svojih redova većinom glasova.

Muzejski savet donosi poslovnik o radu.

Muzejski savet podnosi Ministarstvu izveštaj o radu, najmanje jednom godišnje.

Sredstva za rad Muzejskog saveta obezbeđuju se u budžetu Republike Srbije.

Mreža muzeja

Član 39.

Mreža muzeja je skup funkcionalno povezanih muzeja koji primenjuju jedinstvene standarde i doprinose unapređenju muzejske delatnosti.

Mrežu muzeja čine muzeji upisani u Evidenciju muzeja.

Centralna ustanova

Član 40.

Narodni muzej Srbije je centralna ustanova zaštite muzejske građe koji, pored poslova iz člana 9. ovog zakona obavlja i sledeće poslove:

- 1) vodi Centralni registar i registre kulturnih dobara od izuzetnog i velikog značaja u Republici Srbiji;
- 2) utvrđuje kulturna dobra od velikog značaja;
- 3) predlaže dobra od izuzetnog značaja koje proglašava Narodna skupština Republike Srbije;
- 4) vodi centralnu evidencije vlasnika i držalaca muzejske građe od interesa za Republiku Srbiju;
- 5) učestvuje u izradi strategije razvoja ustanova zaštite kulturnih dobara u Republici Srbiji;
- 6) stara se o usklađivanju međunarodnih stručnih standarda u oblasti muzejske delatnosti u saradnji sa matičnim muzejima;
- 7) donosi plan i program stručnog usavršavanja zaposlenih u muzejima;
- 8) donosi srednjoročni i dugoročni program razvoja muzejske delatnost u Republici Srbiji, u skladu sa zakonom;
- 9) utvrđuje način vršenja stručnog nadzora nad matičnim muzejima, kao i način vršenja stručnog nadzora koji obavljaju matični muzeji i teritorijalno nadležni muzeji;
- 10) razmatra izveštaje matičnih muzeja i teritorijalno nadležnih muzeja o obavljenom stručnom nadzoru na teritoriji Republike Srbije i nalaže odgovarajuće mere;
- 11) vodi evidencije o kulturnim dobrima stranog porekla koja su od interesa za Republiku Srbiju;
- 12) donosi stručna uputstva za muzeje u Republici Srbiji;
- 13) stara se o stalnom stručnom usavršavanju muzejskih stručnjaka;
- 14) predlaže mere za unapređenje rada i razvoja muzeja;

15) prati stanje, potrebe i uslove rada u muzejima;

16) razmatra i sačinjava predlog za osnivanje novog muzeja na osnovu stručnog mišljenja matičnih muzeja i upućuje ga Ministarstvu na dalju nadležnost;

17) obavlja stručni nadzor nad radom matičnih muzeja i stručne poslove ispitivanja navoda iz predstavke, koju zainteresovano fizičko i pravno lice podnosi u cilju iniciranja pokretanja postupka inspekcijuskog nadzora;

18) organizuje i realizuje program i način polaganja stručnih ispita u skladu sa pravilnikom koji uređuje način i program polaganja stručnih ispita u muzejskoj delatnosti;

19) organizuje i realizuje postupak sticanja viših stručnih zvanja u muzejskoj delatnosti u skladu sa pravilnikom koji uređuje način i postupak sticanja viših stručnih zvanja u muzejskoj delatnosti;

20) postupa u skladu sa članom 59. ovog zakona.

21) donosi i izdaje opšte mere tehničke zaštite i mere tehničke zaštite prema vrsti muzejske građe;

22) druge aktivnosti na unapređenju i razvoju muzejske delatnosti.

Poslove iz stava 1. tač. 1), 2), 4), 7), 9), 11), 18)–21) Centralna ustanova obavlja kao poverene.

Poslove iz stava 1. tač. 5), 6) i 12) ovog člana, kao i posao vođenja registra nematerijalnog kulturnog nasleđa obavlja Centar za nematerijalno kulturno nasleđe pri Etnografskom muzeju u Beogradu, kao povereni posao.

Centralna evidencija iz stava 1. tačka 4) ovog člana, koja se vodi u svrhu evidencije vlasnika i držalaca muzejske građe od interesa za Republiku Srbiju, koja sadrži podatke o ličnosti čuva se u skladu sa zakonom kojim se uređuje zaštita podataka o ličnosti, uz obavezu poštovanja pravila o srazmernosti obrade u odnosu na ciljeve i svrhu obrade podataka.

Matični muzeji

Član 41.

Matični muzeji sprovode matičnu muzejsku delatnost prema vrsti muzejske građe i osobenosti u vršenju muzejske delatnosti, stručnoj osposobljenosti zaposlenih, kao i raspoloživom muzejskom dokumentacijom i opremom za rad, u skladu sa zakonom.

Član 42.

Matična delatnost prema vrsti muzejske građe i osobenosti u vršenju muzejske delatnosti sprovodi se na teritoriji Republike Srbije.

Član 43.

Matični muzeji, pored poslova iz člana 9. ovog zakona obavljaju i sledeće poslove:

- 1) stručno-savetodavnu pomoć muzejima;
- 2) unapređenje stručnog rada u muzejima;
- 3) usklađivanje rada i razvoja muzeja;
- 4) stručni nadzor nad radom muzeja;
- 5) unapređenje i razvoj muzejske delatnosti;
- 6) edukacija muzejskih stručnjaka;

7) prezentacija i organizovanje stručnog rada uz primenu međunarodnih i nacionalnih standarda u cilju unapređenja i razvoja muzejske delatnosti;

8) razmatra i sačinjava stručno mišljenje o osnivanju novog muzeja na osnovu predloga teritorijalno nadležnog muzeja i upućuje ga centralnoj ustanovi na dalju nadležnost;

9) sarađuje sa centralnom ustanovom;

10) donosi mere tehničke zaštite prema vrsti muzejske građe;

11) druge aktivnosti na unapređenju i razvoju muzejske delatnosti.

Član 44.

Matični muzeji prema vrsti muzejske građe i osobenosti u vršenju muzejske delatnosti u Republici Srbiji su:

1) Narodni muzej Srbije, Beograd, za arheologiju, numizmatiku i likovnu umetnost;

2) Istorijski muzej Srbije, Beograd, za građu od interesa za istoriju Republike Srbije;

3) Etnografski muzej u Beogradu, Beograd, za etnologiju, kulturnu antropologiju i nematerijalnu baštinu;

4) Muzej nauke i tehnike, Beograd, za nauku, tehniku i tehnologiju;

5) Prirodnjački muzej, Beograd, za prirodnjačko nasleđe;

6) Muzej savremene umetnosti, Beograd, za savremenu umetnost;

7) Muzej primenjene umetnosti, Beograd, za primenjenu umetnost;

8) Muzej Jugoslavije, Beograd, za jugoslovensko nasleđe i društvenu istoriju;

9) Galerija Matice srpske, Novi Sad, za muzejsku delatnost galerija;

10) Muzej na otvorenom „Staro selo” Sirogojno, za muzeje na otvorenom i muzeje zajednica;

11) Muzej žrtava genocida, Beograd, za negovanje kulture sećanja na žrtve genocida i holokausta.

Poslove iz člana 43. ovog zakona na teritoriji Autonomne pokrajine Vojvodine za muzeje i muzejske zbirke vrši Muzej Vojvodine u Novom Sadu na osnovu zakona kojim se utvrđuje nadležnosti Autonomne pokrajine Vojvodine.

Teritorijalna nadležnost muzeja

Član 45.

Nadležnost muzeja prema teritoriji sprovodi se na određenom području u skladu sa propisima koji uređuju područne centre državne uprave, uz stručnu pomoć centralne ustanove i matičnih muzeja.

Teritorijalno nadležni muzeji su javni muzeji kompleksnog tipa.

Rešenje o utvrđivanju teritorijalno nadležnih muzeja donosi ministar.

Rešenje iz stava 1. ovog člana se objavljuje u „Službenom glasniku Republike Srbije”.

Član 46.

Radi trajnog i sistematskog rada na razvoju i unapređivanju muzejske delatnosti u Republici Srbiji, teritorijalno nadležni muzeji obavljaju poslove na teritoriji za koju su nadležni, a naročito:

- 1) organizovanje i stručno delovanje u pružanju stručne pomoći i unapređenja rada muzeja na svojoj teritoriji;
- 2) prikupljanje i analiziranje podataka o vršenju muzejske delatnosti na svojoj teritoriji u cilju prosleđivanja izveštaja centralnoj ustanovi i matičnim muzejima;
- 3) predlaganje modela stručnog usavršavanja zaposlenih na svojoj teritoriji;
- 4) vođenje evidencije o kadrovskim, prostornim i tehničkim resursima;
- 5) predlaganje mera za unapređenje rada muzeja na svojoj teritoriji;
- 6) praćenje stanja i uslova rada u muzejima na svojoj teritoriji;
- 7) učešće u izradi predloga kratkoročnih programa i zajedničkih projekata u muzejima na svojoj teritoriji;
- 8) u saradnji sa centralnom ustanovom i matičnim muzejima vršenje stručnog nadzora nad radom muzeja na svojoj teritoriji;
- 9) predlaganje osnivanja novih muzeja na svojoj teritoriji;
- 10) vođenje evidencije vlasnika i držalaca kulturnih dobara od interesa za Republiku Srbiju na svojoj teritoriji;
- 11) druge aktivnosti na unapređenju i razvoju muzejske delatnosti na svojoj teritoriji.

Evidencija iz stava 1. tačka 4) ovog člana, za koju se podaci pribavljaju u svrhu obavljanja poslova delatnosti teritorijalno nadležnih muzeja, koja sadrži podatke o ličnosti čuva se u skladu sa zakonom kojim se uređuje zaštita podataka o ličnosti, uz obavezu poštovanja pravila o srazmernosti obrade u odnosu na ciljeve i svrhu obrade podataka.

Član 47.

Ministarstvo vrši nadzor nad radom centralne ustanove, matičnih muzeja i teritorijalno nadležnih muzeja i predlaže mere za unapređenje rada.

Autonomna pokrajina vrši nadzor nad radom matičnog muzeja i teritorijalno nadležnih muzeje i predlaže mere za unapređenje rada na teritoriji autonomne pokrajine, kao povereni posao.

Upravljanje i rukovođenje muzejima

Član 48.

Organizacija rada i upravljanje muzejom uređuje se aktom o osnivanju, statutom i drugim opštim aktima, u skladu sa zakonom.

Član 49.

Organi muzeja su: direktor, upravni odbor i nadzorni odbor.

Imenovanje direktora, imenovanje vršioca dužnosti direktora, nadležnosti, prestanak dužnosti, utvrđuje se na način i po postupku propisanim odredbama zakona kojim se uređuje oblast kulture.

Direktor i vršilac dužnosti direktora muzeja, pored uslova utvrđenih odredbama zakona kojima se uređuje oblast kulture, može biti lice koje ima položen stručni ispit i najmanje pet godina rada u muzejskoj delatnosti.

Nadležnost, izbor članova i rad upravnog odbora i nadzornog odbora, kao i prestanak dužnosti članova upravnog odbora i nadzornog odbora, utvrđuje se na način i po postupku propisanim odredbama zakona kojim se uređuje kultura.

Član 50.

U javnom muzeju se obrazuje stručni savet.

Stručni savet razmatra pitanja iz programske odnosno stručne delatnosti i direktoru daje mišljenja i preporuke u vezi sa stručnim radom muzeja.

Sastav, nadležnost i način rada stručnog saveta uređuje se statutom muzeja.

Muzejski stručnjaci

Član 51.

Poslove u okviru muzejske delatnosti mogu obavljati lica s odgovarajućim obrazovanjem i položenim stručnim ispitom. Utvrđivanje stručne osposobljenosti vrši se polaganjem stručnog ispita.

Član 52.

Stručno osposobljavanje za rad u muzejima za zaposlene na stručnim poslovima s visokim obrazovanjem traje godinu dana, a sa srednjim obrazovanjem šest meseci.

Stručno osposobljavanje iz stava 1. ovog člana obavlja se u muzejima.

Stručni ispit polaže se u Narodnom muzeju Srbije pred Komisijom za polaganje stručnog ispita u muzejskoj delatnosti koju obrazuje ministar.

Stručni ispit polaže se i u Muzeju Vojvodine pred komisijom za polaganje stručnog ispita u muzejskoj delatnosti koju obrazuje nadležan organ autonomne pokrajine, kao povereni posao.

Troškove polaganja stručnog ispita snosi muzej u kome je kandidat zaposlen ili u kome je kandidat obavio stručno osposobljavanje.

Muzej u svom finansijskom planu planira sredstva za troškove polaganja stručnog ispita zaposlenih iz stava 1. ovog člana.

Program polaganja stručnog ispita po strukama i način polaganja propisuje ministar.

Zaposlenom iz stava 1. ovog člana koji u roku od dve godine od sticanja uslova za polaganje stručnog ispita ne položi stručni ispit prestaje radni odnos u muzeju danom isteka tog roka.

Član 53.

Osnovna stručna zvanja u muzejskoj delatnosti su:

- 1) sa visokim obrazovanjem drugog stepena studija: kustos, konzervator, edukator i dokumentarista;
- 2) sa visokim obrazovanjem prvog stepena studija: samostalni tehničar i samostalni preparator;
- 3) sa srednjim obrazovanjem: muzejski tehničar, muzejski vodič i preparator.

Poslove kustosa, konzervatora, edukatora i dokumentariste mogu obavljati lica sa stečenim visokim obrazovanjem na studijama drugog stepena odnosno na osnovnim studijama u trajanju od najmanje četiri godine po propisima kojim se

uređivalo visoko obrazovanje do 10. septembra 2005. godine i položenim stručnim ispitom.

Poslove samostalnog tehničara i samostalnog preparatora mogu obavljati lica sa stečenim visokim obrazovanjem na studijama prvog stepena u obimu od najmanje 180 ESPB bodova, odnosno sa stečenim prvim stepenom visokog obrazovanja ili stečenim višim obrazovanjem, po propisu koji je uređivao visoko obrazovanje do 10. septembra 2005. godine.

Poslove muzejskog tehničara, muzejskog vodiča i preparatora mogu obavljati lica sa stečenim srednjim obrazovanjem u četvrogodišnjem trajanju i položenim stručnim ispitom.

Ostala stručna zvanja u muzejskoj delatnosti i uslovi sticanja definišu se propisima kojima se uređuju radna mesta u muzejskoj delatnosti.

Član 54.

Viša stručna zvanja u muzejskoj delatnosti su:

1) sa visokim obrazovanjem drugog stepena studija: viši kustos, viši konzervator, viši edukator, viši dokumentarista, muzejski savetnik, konzervator savetnik, edukator savetnik i dokumentarista savetnik;

2) sa visokim obrazovanjem prvog stepena studija: viši samostalni tehničar i viši samostalni preparator;

3) sa srednjim obrazovanjem: viši tehničar, viši vodič i viši preparator.

Bliže uslove i način sticanja viših stručnih zvanja u muzejskoj delatnosti propisuje centralna ustanova pravilnikom.

Ostala viša stručna zvanja u muzejskoj delatnosti i uslovi sticanja definišu se pravilnikom iz stava 2. ovog člana.

Član 55.

Vreme provedeno na stručnom osposobljavanju licima sa odgovarajućom školskom spremom i punim radnim vremenom priznaje se kao stručna praksa neophodna za polaganje stručnog ispita i sticanje stručnog zvanja u muzejskoj delatnosti, u skladu sa zakonom.

U muzejima se može omogućiti i volontersko angažovanje lica, u skladu sa opštim aktima muzeja.

Član 56.

Stručna zvanja i viša stručna zvanja u muzejskoj delatnosti definišu se i utvrđuju na način iz čl. 53. i 54. ovog zakona.

Član 57.

Muzej se stara o stalnom stručnom usavršavanju zaposlenih u muzejima radi unapređenja organizacije i metodologije rada u okviru muzejske delatnosti.

V. JEDINSTVENI INFORMACIONI SISTEM ZA MUZEJE I MUZEJSKA DOKUMENTACIJA

Jedinstveni informacioni sistem za muzeje

Član 58.

U cilju efikasnog čuvanja, korišćenja i prezentacije muzejske građe muzeji se povezuju u Jedinstveni informacioni sistem za muzeje u Republici Srbiji.

Osnove za uspostavljanje i funkcionisanje Jedinog informacionog sistema za muzeje su:

- 1) standardizovana obrada podataka u elektronskoj formi;
- 2) osposobljenost muzejskih stručnjaka za elektronski unos podataka;
- 3) informaciono-komunikacione tehnologije neophodna za povezivanje muzeja;
- 4) dostupnost osnovnih podaci javnosti.

Član 59.

Svi podaci Jedinog informacionog sistema za muzeje čuvaju se i u centralnoj ustanovi.

Član 60.

Bliže uslove, način funkcionisanja, povezivanja i vođenja Jedinog informacionog sistema za muzeje propisuje ministar.

Muzejska dokumentacija

Član 61.

Muzejska dokumentacija sadrži analogne i digitalne podatke o muzejskoj građi koji su potrebni za stručnu obradu, identifikaciju, određivanje porekla i utvrđivanje stanja prilikom pribavljanja, stručnu obradu kao i procenu vrednosti.

Muzejska dokumentacija obuhvata i arhivu muzeja, dokumentaciju o delatnosti muzeja i hemeroteku.

Muzejska dokumentacija o elementima nematerijalnog kulturnog nasleđa vodi se u skladu sa odredbama zakona kojim se uređuje zaštita nematerijalnog kulturnog nasleđa.

Član 62.

Muzej je dužan da redovno upisuje predmete u Knjigu ulaza.

Na osnovu akta o utvrđivanju muzejski predmet se upisuje u Inventarnu knjigu muzejske zbirke.

Muzej je dužan da redovno upisuje muzejske predmete u Inventarnu knjigu muzejske zbirke.

VI. NABAVKA I KORIŠĆENJE MUZEJSKE GRAĐE

Nabavka muzejske građe

Član 63.

Muzej pribavlja muzejsku građu:

- 1) otkupom;
- 2) razmenom;
- 3) terenskim istraživanjima;
- 4) poklonom;
- 5) legatom;
- 6) zaveštanjem;
- 7) odlivanjem sa originala, u skladu sa zakonom;
- 8) izradom kopija, u skladu sa zakonom;

9) na drugi način u skladu sa zakonom.

Odluku da se predmet nabavi za muzejsku zbirku javnog muzeja na osnovu priložene dokumentacije donosi stručna komisija koju imenuje direktor u skladu sa aktom muzeja kojim se uređuje nabavka muzejske građe.

Terenskim istraživanjem, kao načinom nabavke muzejske građe iz stava 1. tačka 3) ovog člana mogu se baviti javni muzeji, u skladu sa zakonom.

Član 64.

Javni muzeji mogu međusobno razmenjivati muzejske predmete koje čuvaju radi upotpunjavanja zbirki uz saglasnost Ministarstva.

Javni muzeji ne mogu davati i razmenjivati jedinstvene i retke primerke, niti muzejske predmete koji su na osnovu zakona utvrđeni kao kulturno dobro od velikog ili izuzetnog značaja, osim u izuzetnim slučajevima ili kada su ugroženi uslovi čuvanja i bezbednost muzejskih predmeta, po prethodno pribavljenom mišljenju centralne ustanove i saglasnosti Ministarstva.

Ministar će utvrditi koja kulturna dobra od izuzetnog značaja se ne mogu izlagati van muzeja kojem su poverena na čuvanje, a na osnovu stručnog mišljenja centralne ustanove, odnosno matičnih muzeja.

Član 65.

Muzeji mogu poveriti muzejske predmete na privremeno čuvanje ili izlaganje drugim muzejima, ustanovama ili drugim pravnim licima.

Muzeji mogu poveriti muzejske predmete na dugoročnu pozajmicu drugim muzejima, ustanovama ili drugim pravnim licima.

Način i uslovi pod kojima se muzejski predmeti mogu privremeno ili dugoročno ustupiti na izlaganje drugim muzejima, ustanovama ili drugim pravnim licima uređuje se aktima muzeja.

Član 66.

Muzejski predmet briše se, odnosno ispisuje iz Inventarne knjige u slučaju:

- 1) razmene u skladu sa zakonom;
- 2) propadanja i gubljenja svojstva kulturnog dobra;
- 3) vraćanja vlasniku na osnovu priložene dokumentacije;
- 4) prodajom na osnovu zakona.

Muzeji su u obavezi da vode evidenciju brisanih odnosno ispisanih muzejskih predmeta u koju unose podatke: opis muzejskog predmeta koji se briše, razlog brisanja, vreme brisanja i druge podatke od značaja za muzejski predmet.

Način i postupak brisanja odnosno ispisivanja muzejskih predmeta iz Inventarne knjige uređuje se aktima muzeja.

Prestanak statusa muzejskog predmeta kao pokretnog kulturnog dobra vrši se na način i u postupku za njegovo utvrđivanje.

Revizija muzejskih zbirki

Član 67.

Revizija muzejske zbirke vrši se periodično, u zavisnosti od vrste i obima muzejske građe, a najmanje jednom u deset godina.

Izuzetno od prethodnog stava, revizija se vrši i u slučaju predaje dužnosti rukovaoca zbirke, neovlašćenog ulaska ili fizičkog oštećenja prostora u kojima se čuvaju muzejske zbirke.

U postupku revizije muzejske zbirke može se vršiti otpis muzejskih predmeta pod uslovima i u postupku utvrđenim aktima muzeja.

O izvršenoj reviziji sastavlja se izveštaj koji se dostavlja direktoru i osnivaču.

Član 68.

Način i postupak revizije muzejske zbirke uređuje se aktima muzeja usklađenim sa aktom centralne ustanove.

Dostupnost i prezentacija muzejske građe i muzejske dokumentacije

Član 69.

Muzej je dužan da muzejske predmete učini dostupne javnosti kroz različite vidove prezentovanja.

Muzejski predmet može biti izložen javnosti ako je prethodno upisan u Inventarnu knjigu muzejske zbirke i obrađen u skladu sa zakonom.

Muzejska građa se prezentuje putem stalnih i povremenih fizičkih i virtuelnih izložbi u sedištu i van sedišta muzeja i publikovanjem različitih muzejskih izdanja.

Muzej je dužan da muzejske predmete učini dostupne osobama sa invaliditetom, kada je to moguće, i u oblicima koji su im pristupačni.

Dostupnost i korišćenje muzejske dokumentacije uređuje se aktima muzeja.

Osiguranje muzejske građe

Član 70.

Muzejska građa, kao i prostori u kojima se čuva, mogu se osigurati od svih rizika u skladu sa odlukom osnivača.

Sredstva za osiguranje obezbeđuje osnivač.

Član 71.

Muzeji su dužni da obezbede stalni fizički i tehnički nadzor i čuvanje muzejske građe koja se u muzejima nalazi, u skladu sa zakonom i drugim propisima kojima se uređuju pravila fizičkog i tehničkog obezbeđenja.

Garancije za inostrane pozajmice

Član 72.

Republika Srbija može dati garanciju za muzejske predmete inostranih izložbi koje se privremeno priređuje na teritoriji Republike Srbije koje imaju posebnu kulturnu i umetničku vrednost i za čiju realizaciju se uslovljava davanje garancije.

Garancija se daje i kada bi zbog visoko deklarisanе materijalne vrednosti muzejskih predmeta troškovi osiguranja bili izuzetno visoki, a prihvata se garancija umesto osiguranja.

Vlada određuje za koje će se izložbe dati garancija.

Garancija se izdaje za period od preuzimanja, tokom izlaganja do povraćaja.

Garancija se može dati pod uslovom da je muzej obezbedio dodatne mere obezbeđenja i primenu tehničkih mera zaštite izložbe.

Ministarstvo utvrđuje ispunjenost uslova muzeja za izdavanje garancije Republike Srbije.

VII. SREDSTVA ZA RAD

Član 73.

Sredstva za rad muzeja obezbeđuje osnivač.

Sredstva za obavljanje poslova centralne, matične i teritorijalne nadležnosti muzeja obezbeđuju se u budžetu Republike Srbije i autonomne pokrajine.

Dodatna sredstva mogu biti obezbeđena i iz sredstava drugih oblika i nivoa finansiranja.

Dodatna sredstva ostvaruju se i iz sopstvenih prihoda:

- 1) prodajom proizvoda i usluga;
- 2) pružanjem stručnih usluga;
- 3) donatorstvom;
- 4) sponzorstvom;
- 5) poklonima;
- 6) osnivanjem fondacija;
- 7) na drugi način u skladu sa zakonom.

Način ostvarivanja, kontrole i trošenja sopstvenih prihoda uređuju se aktom Ministarstva, uz prethodno pribavljeno mišljenje ministarstva nadležnog za poslove finansija.

VIII. NADZOR

Član 74.

Nadzor nad radom javnih muzeja vrši Ministarstvo.

Nadzor nad radom javnih muzeja na teritoriji autonomne pokrajine vrši nadležni organ autonomne pokrajine, kao povereni posao.

Član 75.

Ako se tokom postupka nadzora utvrdi da javni muzej ne ispunjava propisane uslove za obavljanje delatnosti, taj muzej je dužan da otkloni uočene nedostatke u roku koji odredi Ministarstvo odnosno nadležni organ autonomne pokrajine.

Stručni nadzor

Član 76.

Nadzor nad stručnim radom matičnih muzeja vrši centralna ustanova.

Nadzor nad stručnim radom teritorijalno nadležnih muzeja vrši centralna ustanova i matični muzeji.

Nadzor nad stručnim radom muzeja koji čine mrežu muzeja na određenoj teritoriji vrši teritorijalno nadležni muzeji, uz stručnu pomoć centralne ustanova i matičnih muzeja.

Nadzor nad stručnim radom privatnih muzeja vrše matični muzeji.

Član 77.

Javni muzej iz člana 76. ovog zakona obavlja stručni nadzor nad istraživanjem, prikupljanjem, evidentiranjem, obradom, čuvanjem i zaštitom muzejske građe i nalaže preduzimanje mera za otklanjanje utvrđenih nedostataka.

Član 78.

Poslove stručnog nadzora iz člana 77. ovog zakona vrši muzejski stručnjak sa najmanje osnovnim stručnim zvanjem iz člana 53. ovog zakona i najmanje pet godina radnog iskustva na poslovima iz muzejske delatnosti (u daljem tekstu: ovlašćeno lice).

Ovlašćeno lice iz stava 1. ovog člana:

- 1) sačinjava zapisnik o izvršenom stručnom nadzoru koji obavezno sadrži: utvrđeno stanje, naložene mere i rok za njihovo sprovođenje;
- 2) kontatuje da se na zapisnik može u roku od tri dana od dana dostavljanja zapisnika staviti primedba;
- 3) razmatra dostavljene primedbe na zapisnik i o tome obaveštava podnosioca primedbi;
- 4) vrši kontrolu naloženih mera.

Rok za postupanje po naloženim merama može se, u opravdanim slučajevima, produžiti najduže za polovinu roka koji je naložen za postupanje.

U slučaju nepostupanja u roku za otklanjanje nepravilnosti ovlašćeno lice obaveštava inspekciju Ministarstva.

U slučaju da ovlašćeno lice utvrdi u postupku stručnog nadzora da je muzejski predmet oštećen ili uništen to konstatuje zapisnikom na osnovu kojeg nadležni javni muzej podnosi krivičnu prijavu i obaveštava inspekciju Ministarstva.

Član 79.

Muzej nad kojim se vrši stručni nadzor je dužan da tokom obavljanja poslova stručnog nadzora dostavi potrebne podatke, kao i da omogući obavljanje stručnog nadzora.

Član 80.

Način vršenja stručnog nadzora nad stručnim radom muzeja koji čine mrežu muzeja Republike Srbije uređuje centralna ustanova, kao povereni posao.

Član 81.

Centralna ustanova, matični muzeji i teritorijalno nadležni muzeji, vrše stručni nadzor na zahtev inspekcije, ispitivanjem navoda iz predstavke, koju zainteresovano fizičko i pravno lice (podnosilac predstavke) podnosi u cilju iniciranja pokretanja postupka inspeksijskog nadzora.

Centralna ustanova, matični muzeji i teritorijalno nadležni muzeji pružaju muzejima potrebne informacije, stručnu pomoć i savete u vezi sa zaštitom muzejske građe.

Inspeksijski nadzor**Član 82.**

Inspeksijski nadzor u pogledu obavljanja muzejske delatnosti muzeja vrši Ministarstvo, u skladu sa zakonima kojim se uređuje oblast kulture i inspeksijski nadzor.

Na teritoriji autonomne pokrajine inspekcijiski nadzor vrši nadležni organ autonomne pokrajine, kao povereni posao.

Član 83.

Nadležni javni muzej ima pravo aktivne legitimacije u pogledu ostvarivanja mera zaštite i korišćenja kulturnih dobara i podnošenja zahteva za pokretanje krivičnog postupka.

IX. KAZNE NE ODREDBE

Član 84.

Novčanom kaznom od 50.000,00 do 150.000,00 dinara kazniće se za prekršaj fizičko lice ili odgovorno lice u muzeju koje:

1) obavlja muzejsku delatnost, a nije upisan u Evidenciju muzeja, u sudski ili drugi registar, u skladu sa zakonom (član 31. ovog zakona);

2) ne upisuje redovno muzejsku građu u Knjigu ulaza i Inventarnu knjige i ne dostavlja podatke za Centralni registar (član 62. ovog zakona);

3) ne prijavi muzejsku građu nadležnom muzeju (član 22. stav 1. tačka 1) ovog zakona);

4) ne vrši reviziju muzejske zbirke u skladu sa ovim zakonom (član 67. ovog zakona);

5) ne čuva, ne koristi pravilno i neredovno održava muzejsku građu (član 22. stav 1. tačka 2) ovog zakona);

6) neblagovremeno sprovodi utvrđene mere zaštite (član 22. stav 1. tačka 3) ovog zakona);

7) ne obavesti nadležni muzej o svim pravnim i fizičkim promenama nastalim u vezi s muzejskom građom (član 22. stav 1. tačka 4) ovog zakona);

8) ne dozvoli naučna i stručna istraživanja, tehnička i druga snimanja kao i izvođenje mera tehničke zaštite na muzejskoj građi u skladu s odredbama zakona (član 22. stav 1. tačka 5) ovog zakona);

9) ne unosi podatke o muzejskim predmetima u Jedinostveni informacioni sistem za muzeje (član 58. ovog zakona);

10) ne obezbedi dostupnost muzejskih predmeta javnosti (član 69. ovog zakona);

11) koristi muzejsku građu u svrhe koje nisu u skladu s njenom prirodom, namenom i značajem ili na način koji može dovesti do njenog oštećenja (član 9. ovog zakona);

12) rasparčava muzejske zbirke i zbirke bez utvrđenih uslova i saglasnosti nadležnog muzeja (član 23. ovog zakona);

13) ne dostavlja podatke Jedinostvenog informacionog sistema za muzeje centralnoj ustanovi (član 59. ovog zakona);

14) ne dostave podatke za upis u Evidenciju muzeja u Ministarstvu (član 31. stav 5. ovog zakona);

15) poveri muzejsku građi na privremeno ili trajno čuvanje ili izlaganje drugim muzejima, ustanovama ili drugim pravnim licima suprotno zakonu (član 65. ovog zakona);

16) ne omogućava Ministarstvu uvid u podatke potrebne za sprovođenje inspekcijskog nadzora i ne omogućava centralnoj ustanovi i matičnim muzejima uvid u podatke potrebne za sprovođenje stručnog nadzora (član 79. ovog zakona).

Novčanom kaznom od 50.000,00 do 150.000,00 dinara kazniće se za prekršaj odgovorno lice kod osnivača ukoliko:

1) u slučaju prestanka rada muzeja ne obezbedi smeštaj i zaštitu raspoloživih muzejskih zbirki i dokumentacije (član 33. stav 3. ovog zakona).

X. PRELAZNE I ZAVRŠNE ODREDBE

Član 85.

Muzeji osnovani do dana stupanja na snagu ovog zakona dužni su da svoju organizaciju i rad usklade sa odredbama ovog zakona u roku od jedne godine od dana stupanja na snagu ovog zakona.

Član 86.

Podzakonski propisi za sprovođenje ovog zakona doneće se u roku od šest meseci od dana stupanja na snagu ovog zakona.

Član 87.

Muzeji koji nisu inventarisali muzejsku građu, oformili inventarne knjige i dokumentaciju dužni su da obave navedene poslove u roku od jedne godine od dana stupanja na snagu ovog zakona.

Član 88.

Muzeji su dužni da donesu akt kojim se uređuje način i postupak revizije muzejske građe u skladu sa aktom centralnog muzeja u roku od dva meseca od dana donošenja tog akta.

Član 89.

Muzejski savet se osniva u roku od šest meseci od dana stupanja na snagu ovog zakona.

Član 90.

Narodni muzej u Beogradu promeniće naziv u Narodni muzej Srbije u roku od godinu dana od dana stupanja na snagu ovog zakona.

Član 91.

Muzejski stručnjak koji je do dana stupanja na snagu ovog zakona zasnovao radni odnos u muzeju i ima položen stručni ispit nastavlja sa obavljanjem muzejskih poslova i posle stupanja na snagu ovog zakona.

Zaposleni koji na dan stupanja na snagu ovog zakona obavlja muzejske poslove za koje nema odgovarajuće obrazovanje ili položen stručni ispit, može nastaviti sa obavljanjem tih poslova pod uslovom da u roku od dve godine od dana stupanja na snagu ovog zakona stekne odgovarajuće obrazovanje odnosno položi stručni ispit.

Član 92.

Danom početka primene ovog zakona prestaju da važe odredbe čl. 23, 77, 82, 96. i 98. Zakona o kulturnim dobrima („Službeni glasnik RS”, br. 71/94, 52/11 – dr. zakon, 99/11 – dr. zakon i 6/20 – dr. zakon), odredbe člana 2. stav 2, čl. 27, 29–36, člana 53. stav 1, člana 56. stav 3, člana 57. stav 1, člana 61, člana 68. stav 1, čl. 70. i 72, člana 74. stav 2, čl. 79, 85–87, 90. i 96, člana 111. stav 4, čl. 122–125, čl. 130, 132. i 133. tog zakona, u delu koji se odnosi na muzejsku građu i rad muzeja.

Član 93.

Ovaj zakon stupa na snagu osmog dana od dana objavljivanja u „Službenom glasniku Republike Srbije”, a primenjivaće po isteku šest meseci od dana njegovog stupanja na snagu.

OBRAZLOŽENJE

I. Ustavni osnov za donošenje zakona

Ustavni osnov za donošenje Zakona o muzejskoj delatnosti sadržan je u odredbama člana 97. tačka 10. Ustava Republike Srbije, kojim je propisano da Republika Srbija, pored ostalog, uređuje i obezbeđuje sistem u oblasti kulture i zaštite kulturnih dobara.

II. Razlozi za donošenje zakona

Republika Srbija ima Zakon o kulturnim dobrima („Službeni glasnik RS”, br. 71/94, 52/11 – dr. zakon, 99/11 – dr. zakon i 6/20 – dr. zakon) koji je usvojen 1994. godine i osim terminološke zastarelosti, u međuvremenu, do danas, su se promenila dva ustava, i čitav društveno politički sistem pa je bilo potrebno uskladiti se sa pravni sistemom. Pored toga Zakon iz 1994. godine je po svom karakteru i opšti propis jer uređuje opšta, zajednička pitanja zaštite kulturnih dobara (arhivistiku, muzeologiju, staru i retku knjigu, nepokretna kulturna dobra i kinoteku).

Imajući u vidu potrebu sistemskog uređenja svake pojedinačne oblasti zaštite kulturnih dobara shodno svojim specifičnostima, donošenje Zakona o muzejskoj delatnosti je uslov sistemskog pristupa i uređenja oblasti zaštite pokretnih kulturnih dobara – muzejske građe na sveobuhvatan i svrsishodan način.

Iz ovih razloga predlaže se donošenje propisa kojim bi se uredio sistem zaštite muzejske građe, kao vrste pokretnih kulturnih dobara i muzejske dokumentacije, uslovi i način obavljanja muzejske delatnosti i njena struktura, korišćenje muzejske građe, organizacija, nadležnost, delatnost muzeja u Republici Srbiji i druga pitanja od značaja za obavljanje muzejske delatnosti.

Na taj način bi se stvorio okvir da Republika Srbija sveobuhvatno uredi muzejsku delatnost i zaštitu muzejske građe kao pokretnih kulturnih dobara.

Ukoliko imamo u vidu značaj muzejske građe, ne samo za istoriju, nauku i kulturu već i za zadovoljavanje potreba građana, neophodno je hitno uređivanje ove materije u cilju sistemskog uređenja i očuvanja muzejske građe.

- Problemi koje zakon treba da reši

Najveći broj ustanova zaštite kulturnih dobara zbog problema u vezi sa nedovoljnim finansiranjem od strane lokalnih samouprava nije u mogućnosti da na odgovarajući način obavlja svoju redovnu delatnost, a pri tom je i broj zaposlenih u njima, uprkos povećanju obima poslova usled donošenja brojnih novih zakona iz različitih povezanih oblasti konstantno smanjivan pa su pojedine ustanove dovedeni na ivicu izdrživosti. Nedostatak prostora za smeštaj kulturnih dobara je među vodećim problemima koji direktno utiče na njihovo propadanje.

Osim toga, sadašnji zakonski okvir je delimično zastareo i ne uređuje brojna pitanja koja su od značaja za rad ustanova i primenu dobre prakse iz sveta na koju treba da se ugledamo.

Zakonsko uređivanje obaveza imalaca i držalaca kulturnih dobara, evidenciju kulturnih dobara naše provincije, na teritoriji **Srbije** i van njene teritorije, pitanja prava i obaveza muzeja, njihova delatnost, stvaranje mreže muzeja, vođenje dokumenacije, kategorisanje i utvrđivanje kulturnih dobara, uređivanje dobara pod prethodnom zaštitom, utvrđivanje jedinstvenih mera zaštite, nadzor nad primenom zakona i inspekcijski nadzor, i brojna druga pitanja su važna radi stvaranja jedinstvenog sistema za očuvanje i zaštitu muzejske građe **Srbije**.

- Ciljevi koji se donošenjem zakona postižu

1. Stvaranje zakonskog okvira koji će obezbediti potpunu zaštitu i očuvanje muzejske građe kao pokretnih kulturnih dobara na jedinstven način, bez obzira na oblik u kojem nastaje i gde se nalazi jedan je od osnovnih ciljeva koji će se postići donošenjem ovog zakona. Uređivanje ove materije zakonom će uticati i na razvoj svesti o važnosti očuvanja muzejske građe kao pokretnih kulturnih dobara i naše baštine za buduće generacije, odnosno svesti da se najvažniji predmeti materijalnog i elementi nematerijalnog kulturnog nasleđa moraju zaštititi od uništenja jer oni predstavljaju svojevrsno materijalno svedočanstvo o postojanju, organizaciji i funkcionisanju društva i države;
2. Zaokruživanje pravne regulative koja se odnosi na pokretna kulturna dobra – muzejsku građu izvorno nastalu u materijalnom ili nematerijalnom vidu i to na način koji će garantovati njeno „preživljavanje” kroz vreme, odnosno očuvanje podataka koje ona sadrži;
3. Uređivanje pravnog osnova za korišćenje i zaštitu muzejske građe;
4. Poboljšanje uslova za rad muzeja kako bi mogli da se punim kapacitetom posvete zaštiti pokretnih kulturnih dobara – muzejske građe za koje su nadležni;
5. Jasno definisanje obaveza muzeja i osnivača muzeja;
6. Regulisanje centralne i matičnih funkcija muzeja, kao i uređenje teritorijalne nadležnosti u okviru mreže muzeja;
7. Uređenje mreže muzeja;
8. Uređivanje stručnih zvanja u oblasti muzejske delatnosti;
9. Pooštavanje kaznene politike koje će doprineti zaštiti i očuvanju pokretnih kulturnih dobara – muzejske građe.

- Razmatrane mogućnosti da se problem reši i bez donošenja propisa

U toku analize razmatrano je nekoliko relevantnih mogućnosti:

- 1) status quo – nedonošenje Zakona o muzejskoj delatnosti
- 2) izmene odnosno dopune postojećeg Zakona o kulturnim dobrima kojim bi se izvršila korekcija u delu uočenih problema u vezi sa zaštitom pokretnih kulturnih dobara – muzejskog građom ili
- 3) donošenje novog zakona koji bi u potpunosti regulisao ovu oblast.

Prva opcija nije održiva iz razloga što više nije moguće postojećim pravnim okvirom obezbediti potpunu zaštitu i očuvanje muzejske građe kao pokretna kulturna dobra.

Druga opcija bi podrazumevala izmene i dopune Zakona o kulturnim dobrima u pogledu niza pitanja koje taj zakon nedovoljno ili uopšte ne reguliše. Ovo ne bi bilo dobro rešenje imajući u vidu obim potrebnih izmena, odnosno dopuna, te je iz navedenih razloga celishodnije donošenje novog zakona koji bi postavio jedinstvene osnove za obavljanje muzejske delatnosti i zaštite pokretnih kulturnih dobara - muzejske građe na savremen način postavio organizaciju i funkcionisanje muzejske delatnosti.

- Zašto je donošenje zakona najbolji način za rešavanje problema

Donošenje zakona je neophodno i jedino moguće rešenje za sveobuhvatno regulisanje muzejske delatnosti kao i postavljanje sistema, organizacije i funkcionisanja delatnosti ako imamo u vidu da se ne mogu na drugi način rešiti aktuelni problemi sa kojima se svakodnevno suočavaju ustanove u obavljanju muzejske delatnosti.

Takođe, unapređenje okvira delovanja muzeja, približavanje dokazanoj praksi uvođenjem standarda i jasnih uslova koji se odnose na osnivanje, čuvanje,

proučavanje, dokumentovanje, zaštitu i prezentovanje muzejske građe nedovsmisleno uspostavlja temelj sistemskog uređenja muzejske delatnosti u okviru uređenja zaštite kulturnog nasleđa Srbije.

Imajući u vidu značaj muzejske građe kao dela kulturnog nasleđa i vrste pokretnih kulturnih dobara u savremenom svetu koji ih je prepoznao i kao jedan od bitnih elemenata pokretača privrednog rasta, turističke ponude jedne zemlje i bitnog uslova za razumevanje prošlosti i budućnosti jedne zemlje, neophodno je sva pitanja u vezi nastanka muzejske građe kao pokretnih kulturnih dobara, čuvanja i zaštite kao i druga pitanja u vezi nadležnosti i rada ustanova zaštite pokretnih kulturnih dobara – muzejske građe i obaveza i prava vlasnika i držaoca, urediti zakonom kojim će postaviti i sistemski urediti muzejsku delatnost.

III. Osnovni pravni instituti i pojedinačna rešenja

I. OSNOVNIM ODREDBAMA (čl. 1-6) definisani su: predmet zakona; izrazi u zakonu, opšti interes, ciljevi zaštite i termini i definicije.

Ovim zakonom uređuje se uslovi i način obavljanja muzejske delatnosti, njena struktura i organizacija, uređenje i delokrug rada muzeja, način zaštite, korišćenja i obrade muzejske građe i vođenje muzejske dokumentacije i druga pitanja od značaja za obavljanje muzejske delatnosti (član 1).

Članom 2. Predloga zakona o muzejskoj delatnosti (u daljem tekstu: Predlog zakona) se utvrđuje da izrazi upotrebljeni u Predlogu zakona u gramatičkom muškom rodu podrazumevaju prirodni muški i ženski rod lica na koje se odnose.

U članu 3. je uređena upotreba reči „muzej” u nazivu muzeja odnosno drugih pravnih lica za čiju upotrebu je neophodna saglasnost Ministarstva.

Članom 4. utvrđeno je da su pokretna kulturna dobra – muzejski predmeti i registrovani elementi nematerijalnog kulturnog nasleđa dobra od opšteg interesa za Republiku Srbiju koja uživaju posebnu zaštitu utvrđenu zakonom, a takođe je predviđeno da je i delatnost zaštite muzejske građe i nematerijalnog kulturnog nasleđa od opšteg interesa za Republiku Srbiju. Stavom 3. ovog člana uređeno je da je muzejska građa na kojoj postoji pravo javne svojine u svojini Republike Srbije u skladu sa zakonom. Veoma važne odredbe ovog člana su i one kojima se predviđa da se sredstva za zaštitu i čuvanje muzejske građe u svojini Republike Srbije obezbeđuju u budžetu Republike Srbije, autonomne pokrajine i jedinice lokalne samouprave. Takođe je utvrđeno da je muzejska građa zaštićena zakonom bez obzira u čijem su vlasništvu ili posedu, odnosno kod koga se nalaze.

Članom 5. su utvrđeni ciljevi zaštite i to: očuvanje kroz istraživanje, otkrivanje, prikupljanje, dokumentovanje, preduzimanje mera zaštite, sprečavanje štetnih uticaja i obezbeđivanje odgovarajućih uslova za čuvanje; proučavanje, vrednovanje, predstavljanje, tumačenje i edukacija javnosti; razvoj muzejske delatnosti kroz upravljanje i korišćenje muzejske građe u zadovoljavanju kulturnih, naučnih i obrazovnih potreba pojedinca i društva; očuvanje nematerijalnog kulturnog nasleđa kroz saradnju sa zajednicama; podsticanje i podrška unapređenju saradnje muzeja u okviru mreže muzeja; preduzimanje mera u cilju sprečavanja protivpravnog postupanja sa muzejskom građom.

Članom 6. su za potrebe ovog zakona, utvrđeni termini i definicije, odnosno značenje pojmova upotrebljenih u Predlogu zakonu.

II. MUZEJSKA GRAĐA I MUZEJSKA DELATNOST (čl. 7 – 23)

Članom 7. se definiše muzejska delatnost, kao i to da se sprovodi u skladu sa međunarodno prihvaćenim dokumentima i profesionalnim standardima prepoznatim u Statutu Međunarodnog saveta za muzeje (ICOM) i Kodeksu profesionalne etike ICOM, kao i ratifikovanim međunarodnim konvencijama, i da se zaštita elemenata nematerijalnog kulturnog nasleđa sprovodi u skladu sa ratifikovanim međunarodnim konvencijama.

Članom 8. utvrđuje se da se muzejska delatnost može obavljati samostalno ili u okviru drugih pravnih i fizičkih lica upisanih u sudski ili drugi registar u skladu sa zakonom, kao i da muzejsku delatnost obavljaju muzeji i galerije.

Članom 9. utvrđeni su poslovi koje muzejska delatnost obuhvata, kao i da se propisana dokumentacija o muzejskoj građi, zbirkama, muzejskim aktivnostima i registrovanim elementima nematerijalnog kulturnog nasleđa, koji se vode u svrhu obavljanja muzejske delatnosti, koja sadrži podatke o ličnosti čuva se u skladu sa zakonom kojim se uređuje zaštita podataka o ličnosti, uz obavezu poštovanja pravila o srazmernosti obrade u odnosu na ciljeve i svrhu obrade podataka.

Član 10. utvrđuje da muzejsku građu koji uživaju zaštitu u skladu sa zakonom.

Članom 11. se utvrđuje da se muzejski predmeti utvrđuju aktom koji donosi javni muzej, u skladu sa zakonom, a da muzejski predmeti koji se nalaze u vlasništvu drugih pravnih i fizičkih lica utvrđuju se aktom koji donose centralna ustanova, matični muzej ili teritorijalno nadležni muzej, kao i da se na sadržinu akta o utvrđivanju primenjuju se odredbe zakona kojim se uređuje zaštita kulturnih dobara.

Članom 12. se utvrđuje da se na postupak i način upisa elemenata nematerijalnog kulturnog nasleđa u registar nematerijalnog kulturnog nasleđa primenjuju se odredbe zakona kojim se uređuje zaštita nematerijalnog kulturnog nasleđa.

Članom 13. uređuje se primena zakona kojim se uređuje zaštita kulturnih dobara na pitanje zaštite dobara koja uživaju prethodnu zaštitu.

Član 14. uređuje kategorizaciju muzejske građe tako da se muzejska građa, u zavisnosti od svog značaja, razvrstava u kategorije: kulturno dobro, kulturno dobro od velikog značaja i kulturno dobro od izuzetnog značaja (stav 1). Stavom 2. definisano je da se utvrđivanje muzejske građe za kulturno dobro, kulturno dobro od velikog značaja i kulturno dobro od izuzetnog značaja uređuje zakonom kojim se uređuje zaštita kulturnih dobara.

Odredbama čl. 15-20. utvrđene su mere zaštite muzejske građe, odnosno stručne i tehničke mere zaštite muzejske građe koje muzej sprovodi: preventivnu zaštitu, konzervaciju i restauraciju, dokumentaciju i digitalizaciju.

Prema ovim odrebama preventivna zaštita sprovodi se u muzejima, kod vlasnika i držaoca muzejske građe, a način i bliže uslove za sprovođenje preventivne zaštite propisuje centralna ustanova (član 16).

Muzejska dokumentacija uživa zaštitu u skladu sa zakonom, kako je utvrđeno u članu 17, a sadržaj i način vođenja dokumentacije o muzejskoj građi propisuje ministar nadležan za kulturu.

Članom 18. stav 1. je uređeno da muzej digitalizuje muzejsku građu, kao meru zaštite, u cilju njenog dokumentovanja, korišćenja u okviru informacionog sistema, kao i radi lakšeg pretraživanja i korišćenja, a stavom 2. utvrđeno je da se digitalizacija muzejske građe vrši u skladu sa propisima kojima se propisuje postupak digitalizacije kulturnog nasleđa.

Članom 19. je definisana mera zaštite konzervacija i restauracija muzejske građe koja se izvodi u muzejima u kojima se od strane stručnjaka sprovode konzervatorsko-restauratorski radovi na muzejskoj građi, u zavisnosti od vrste muzejske građe, stepena i uzroka oštećenja.

Članom 20. utvrđuje se obaveza muzeja da izradi plan zaštite i spasavanja muzejske građe u vanrednim situacijama sa posebnim merama za kulturna dobra od izuzetnog značaja, koji se izrađuje u skladu sa posebnim propisima.

Odredbama čl. 21 – 23 uređena su prava i obaveze vlasnika i držaoca muzejske građe. Tako su članom 21. utvrđena prava vlasnika i držaoca i to pravo: da ih koristi na način koji je u skladu s odredbama zakona i merama utvrđenim na osnovu zakona; na stručnu pomoć; po prethodno pribavljenom obrazloženom stručnom mišljenju matičnog muzeja, na finansijsku pomoć za održavanje i sprovođenje konzervatorskih mera, u skladu sa zakonom; na pravičnu naknadu u slučaju zabrane

korišćenja ili ograničenja korišćenja; na naknadu štete koju trpi usled mere kojom je obezbeđena dostupnost javnosti i za vreme izvođenja mera tehničke zaštite, ako je merom zaštite ograničeno ili onemogućeno ekonomsko iskorišćavanje za odobrenu namenu u momentu utvrđene mere zaštite; na oslobađanje od plaćanja taksi, poreza i drugih dažbina u vezi sa zaštitom, korišćenjem i raspolaganjem, u skladu sa zakonom.

Članom 22. utvrđene su obaveze vlasnika i držaoca da prijavi muzejsku građu i dobra koja uživaju prethodnu zaštitu nadležnom matičnom muzeju; čuva, pravilno koristi i redovno održava muzejsku građu i dobra koja uživaju prethodnu zaštitu; blagovremeno sprovodi utvrđene mere zaštite; bez odlaganja obavesti centralnu ustanovu i matični muzej o svim pravnim i fizičkim promenama nastalim u vezi s muzejskom građom i dobrima koja uživaju prethodnu zaštitu, uz primenu prava preče kupovine nadležnog javnog muzeja u slučaju pravne promene; dozvoli stručna i naučna istraživanja, tehnička i druga snimanja kao i izvođenje mera tehničke zaštite, u skladu s odredbama zakona; obezbedi dostupnost muzejske građe i dobra koja uživaju prethodnu zaštitu javnosti na način propisan ovim zakonom.

Član 23. utvrđuje da vlasnik odnosno držalac ne sme da: koristi muzejsku građu u svrhe koje nisu u skladu s njenom prirodom, namenom i značajem ili na način koji može dovesti do oštećenja muzejske građe; rasparčava zbirke, kolekcije i fondove muzejske građe i dobra koja uživaju prethodnu zaštitu, bez utvrđenih uslova i saglasnosti matičnog muzeja.

III. OSNIVANJE I PRESTANAK RADA MUZEJA (čl. 24-34)

Članom 24. utvrđeno je da muzej može biti osnovan u svim oblicima svojine, kao i da muzej može osnovati Republika Srbija, autonomna pokrajina, jedinica lokalne samouprave, kao i druga pravna i fizička lica i preduzetnici.

Odredbama člana 25. utvrđuju se vrste muzeja prema osnivaču (javni, privatni). Prema ovim odredbama javni muzej može osnovati Republika Srbija, autonomna pokrajina ili jedinica lokalne samouprave, privatni muzej može osnovati domaće ili strano fizičko ili pravno lice ili preduzetnik, u skladu sa zakonom;

Članom 26. definisan je muzej zajednice kao muzej koji osnivaju pojedinci ili udruženja u cilju identifikovanja, očuvanja i promocije specifičnosti lokalnih materijalnih i nematerijalnih sadržaja koji obavljaju muzejsku delatnosti u skladu sa zakonom izuzev poslova određeni odredbama Predloga zakona navedenih u ovom članu.

Članom 27. utvrđuje da prema vrsti muzejske građe mogu biti: muzeji kompleksnog tipa i specijalizovani muzeji.

Članom 28. utvrđuje muzeje u sastavu kao deo u okviru drugog pravnog lica koji sprovodi muzejsku delatnost izuzev poslova određenih tim članom.

Čl. 29. i 30. utvrđuju uslove za osnivanje i početak rada muzeja.

Članom 31. je uređeno evidentiranje muzeja, odnosno da se muzeji upisuju u Evidenciju muzeja Republike Srbije (stav 1), da ministarstvo nadležno za poslove kulture vodi Evidenciju muzeja (stav 2), da sadržaj i način vođenja Evidencije muzeja propisuje ministar (stav 3), da je nadležni organ autonomne pokrajine, odnosno organ jedinice lokalne samouprave dužan da podatke o ustanovama koje je osnovala autonomna pokrajina, odnosno jedinica lokalne samouprave dostavi Ministarstvu (stav 4), da su pravna i fizička lica ipreduzetnici dužni da dostave podatke za upis u Evidenciju muzeja Ministarstvu u roku od osam dana od osnivanja muzeja (stav 5).

Članom 32. je utvrđena obaveza ministarstva da najmanje jednom u pet godina proverava da li muzej upisan u Evidenciju muzeja ispunjava propisane uslove za rad, u skladu sa zakonom, odnosno nadležni organ autonomne pokrajine za muzeje upisan u Evidenciju muzeja na teritoriji autonomne pokrajine, kao povereni posao.

Članom 33. je uređen način prestanka rada muzeja ili statusnu promenu muzeja, da osnivač javnog muzeja može doneti odluku o prestanku rada muzeja ili

statusnim promenama u skladu sa zakonom, a uz prethodno pribavljeno obrazloženo mišljenje centralne ustanove i matičnih muzeja, obaveza osnivača u slučaju prestanka rada muzeja da obezbedi smeštaj i zaštitu muzejske građe i muzejske dokumentacije, kao i da se odluka o smeštaju donosi po prethodno pribavljenom mišljenju centralne ustanove i matičnog muzeja.

Članom 34. je definisano da na osnivanje, upravljanje, rukovođenje, finansiranje, statusne promene, prestanak rada i druga pitanja od značaja za rad muzeja primenjuju se odredbe zakona kojim se uređuje kultura, zakona kojim se uređuje zaštita kulturnih dobara i zakona kojim se uređuju javne službe, ako ovim zakonom nije drugačije uređeno.

IV. SRUKTURA MUZEJSKE DELATNOSTI I ORGANIZACIJA RADA (čl. 35-57)

Članom 35. definisana je struktura muzejske delatnosti na način da se organizacija rada i koordinacija rada muzeja u Republici Srbiji obavlja se kroz poslove Muzejskog saveta Republike Srbije, centralne ustanove, matičnih muzeja, teritorijalno nadležnih muzeja i mrežu muzeja.

Odredbama čl. 36 – 38. utvrđuje se postojanje Muzejskog saveta Republike Srbije i oblast delovanja.

Tako je članom 36. definisano da se Muzejski savet osniva pri centralnoj ustanovi kao stručno-savetodavno telo za obavljanje poslova od interesa za razvoj i unapređenje muzejske delatnosti u skladu sa zakonom i da administrativno-tehničku podršku radu Muzejskog saveta pruža centralna ustanova.

Članom 37. su utvrđeni poslovi Muzejskog saveta i to da Muzejski savet razmatra i predlaže ministru: javne politike razvoja muzejske delatnosti na teritoriji Republike Srbije na osnovu analize stanja i postignutih rezultata, a na osnovu izveštaja centralne ustanove i matičnih muzeja; modele unapređenja i promocije muzejske delatnosti, kao i stručne, tehničke i finansijske resurse dostupne za te svrhe; modele i metode uspostavljanja, realizacije i promocije saradnje između muzeja i srodnih obrazovnih, strukovnih, naučnih i međunarodnih institucija i modele razvoja saradnje sa zajednicama kojima muzeji služe; razvoj sistema kontinuiranog usavršavanja stručnjaka u muzejskoj delatnosti; modele podsticanja edukativne uloge muzeja i modele promocije muzejske delatnosti; dopune i izmene postojećih zakonskih i podzakonskih akata i preporuke za donošenje novih u okviru muzejske delatnosti; rešenja spornih pitanja iz oblasti muzejske delatnosti i druga pitanja na zahtev Ministarstva; druge poslove utvrđene zakonom i drugim propisima.

Članom 38. je definisano da članove Muzejskog saveta na period od četiri godine imenuje ministar iz redova istaknutih muzejskih stručnjaka, a na predlog centralne ustanove, da se Muzejski savet sastoji se od pet članova, da po jednog člana za članove Muzejskog saveta predlažu centralna ustanova, matični muzeji, teritorijalno nadležni muzeji, strukovna udruženja u oblasti muzejske delatnosti i Ministarstvo, da objedinjeni obrazložen predlog centralna ustanova upućuje Ministarstvu, da se način i postupak sačinjavanja predloga uređuje se pravilnikom koji donosi centralna ustanova, da članovi Muzejskog saveta biraju predsednika iz svojih redova većinom glasova, da Muzejski savet donosi poslovnik o radu, da Muzejski savet podnosi Ministarstvu izveštaj o radu, najmanje jednom godišnje i da se sredstva za rad muzejskog saveta obezbeđuju se u budžetu Republike Srbije.

Članom 39. je po prvi put definisana mreža muzeja koju čine muzeji upisani u Evidenciju muzeja.

Čl. 40 – 44. definisani su centralna ustanova i matični muzeji.

Članom 40. je definisana centralna ustanova – Narodni muzej Srbije, i poslovi koje obavlja, odnosno poslove koje obavlja kao poverene. Ovim članom utvrđeno je koje poslove, uključujući i posao vođenja registra namaterijalnog kulturnog nasleđa centralne ustanove za nematerijalno kulturno nasleđe obavlja Centar za nematerijalno kulturno nasleđe pri Etnografskom muzeju u Beogradu, kao poveren

posao. Ovim odredbama je predviđeno i da Centralna evidencija, koja se vodi u svrhu evidencije vlasnika i držalaca muzejske građe od interesa za Republiku Srbiju, koja sadrži podatke o ličnosti čuva se u skladu sa zakonom kojim se uređuje zaštita podataka o ličnosti, uz obavezu poštovanja pravila o srazmernosti obrade u odnosu na ciljeve i svrhu obrade podataka.

Prema članu 41. matični muzeji sprovode matičnu muzejsku delatnost prema vrsti muzejske građe i osobenosti u vršenju muzejske delatnosti, stručnoj osposobljenosti zaposlenih, kao i raspoloživom muzejskom dokumentacijom i opremom za rad, u skladu sa zakonom.

Članom 42. je definisano da se matična delatnost prema vrsti muzejske građe i osobenosti u vršenju muzejske delatnosti sprovodi se na teritoriji Republike Srbije, a članom 43. su utvrđeni poslovi koje obavljaju matični muzeji (stručno-savetodavnu pomoć muzejima; unapređenje stručnog rada u muzejima; usklađivanje rada i razvoja muzeja; stručni nadzor nad radom muzeja; unapređenje i razvoj muzejske delatnosti; edukacija muzejskih stručnjaka; prezentacija i organizovanje stručnog rada uz primenu međunarodnih i nacionalnih standarda u cilju unapređenja i razvoja muzejske delatnosti; razmatra i sačinjava stručno mišljenje o osnivanju novog muzeja na osnovu predloga teritorijalno nadležnog muzeja i upućuje ga centralnoj ustanovi na dalju nadležnost; saraduje sa centralnom ustanovom; donosi mere tehničke zaštite prema vrsti muzejske građe; druge aktivnosti na unapređenju i razvoju muzejske delatnosti).

Članom 44. su utvrđeni matični muzeji prema vrsti muzejske građe i osobenosti u vršenju muzejske delatnosti u Republici Srbiji i to: Narodni muzej Srbije, Beograd, za arheologiju, numizmatiku i likovnu umetnost; Istorijski muzej Srbije, Beograd, za građu od interesa za istoriju Republike Srbije; Etnografski muzej u Beogradu, Beograd, za etnologiju, kulturnu antropologiju i nematerijalnu baštinu; Muzej nauke i tehnike, Beograd, za nauku, tehniku i tehnologiju; Prirodnjački muzej, Beograd, za prirodnjačko nasleđe; Muzej savremene umetnosti, Beograd, za savremenu umetnost; Muzej primenjene umetnosti, Beograd, za primenjenu umetnost; Muzej Jugoslavije, Beograd, za jugoslovensko nasleđe i društvenu istoriju; Galerija Matice srpske, Novi Sad, za muzejsku delatnost galerija; Muzej na otvorenom „Staro selo” Sirogojno, za muzeje na otvorenom i muzeje zajednica; Muzej žrtava genocida, Beograd, za negovanje kulture sećanja na žrtve genocida i holokausta. Poslove na teritoriji Autonomne pokrajine Vojvodine, prema ovim odredbama, za muzeje i muzejske zbirke vrši Muzej Vojvodine u Novom Sadu na osnovu zakona kojim se utvrđuje nadležnosti Autonomne pokrajine Vojvodine.

Čl. 45 – 48. uređena je teritorijalna nadležnost muzeja.

Članom 45. je definisano da se nadležnost muzeja prema teritoriji sprovodi sprovodi se na određenom području u skladu sa propisima koji uređuju područne centre državne uprave, uz stručnu pomoć centralne ustanove i matičnih muzeja, kao i da su teritorijalno nadležni muzeji javni muzeji kompleksnog tipa. Rešenje o utvrđivanju teritorijalno nadležnih muzeja donosi ministar, koje se objavljuje u „Službenom glasniku Republike Srbije”.

Članom 46. su definisani poslovi teritorijalno nadležnih muzeja na teritoriji za koju su nadležni i to: organizovano i stručno delovanje u pružanju stručne pomoći i unapređenja rada muzeja na svojoj teritoriji; prikupljanje i analiziranje podataka o vršenju muzejske delatnosti na svojoj teritoriji u cilju prosleđivanja izveštaja centralnoj ustanovi i matičnim muzejima; predlaganje modela stručnog usavršavanja zaposlenih na svojoj teritoriji; vođenje evidencije o kadrovskim, prostornim i tehničkim resursima; predlaganje mera za unapređenje rada muzeja na svojoj teritoriji; praćenje stanja i uslova rada u muzejima na svojoj teritoriji; učešće u izradi predloga kratkoročnih programa i zajedničkih projekata u muzejima na svojoj teritoriji; u saradnji sa centralnom ustanovom i matičnim muzejima vršenje stručnog nadzora nad radom muzeja na svojoj teritoriji; predlaganje osnivanja novih muzeja na svojoj teritoriji; vođenje evidencije vlasnika i držalaca kulturnih dobara od interesa za

Republiku Srbiju na svojoj teritoriji; druge aktivnosti na unapređenju i razvoju muzejske delatnosti na svojoj teritoriji. Ovim odredbama je predviđeno i da se evidencija o kadrovskim, prostornim i tehničkim resursima, za koju se podaci pribavljaju u svrhu obavljanja poslova delatnosti teritorijalno nadležnih muzeja, koja sadrži podatke o ličnosti čuva u skladu sa zakonom kojim se uređuje zaštita podataka o ličnosti, uz obavezu poštovanja pravila o srazmernosti obrade u odnosu na ciljeve i svrhu obrade podataka.

Članom 47. utvrđuje obavezu Ministarstva da vrši nadzor nad radom centralne ustrove, matičnih muzeja i teritorijalno nadležnih muzeja i predlaže mere za unapređenje rada (stav 1). Stavom 2. je utvrđeno da je autonomna pokrajina je u obavezi da redovno vrši da vrši nadzor nad radom matičnog muzeja i teritorijalno nadležnih muzeje i predlaže mere za unapređenje rada na teritoriji autonomne pokrajine, kao povereni posao.

Čl. 48 – 50. uređeno je upravljanje i rukovođenje muzejima.

Članom 48. je definisano da se organizacija rada i upravljanje muzejom uređuje aktom o osnivanju, statutom i drugim opštim aktima u skladu sa zakonom.

Članom 49. su utvrđeni organi muzeja i to: direktor, upravni odbor i nadzorni odbor (stav 1). Stavom 2. je definisano da se imenovanje direktora, odnosno vršioca dužnosti direktora, nadležnosti, prestanak dužnosti, utvrđuje na način i po postupku propisanim odredbama zakona kojim se uređuje oblast kulture, stavom 3. da direktor i vršilac dužnosti direktora muzeja, pored uslova utvrđenih odredbama zakona kojima se uređuje oblast kulture, može biti lice koje ima položen stručni ispit i najmanje pet godina rada u muzejskoj delatnosti, a stavom 4. da se nadležnost, izbor članova i rad upravnog i nadzornog odbora, kao i prestanak dužnosti članova upravnog i nadzornog odbora, utvrđuje na način i po postupku propisanim odredbama zakona kojim se uređuje kultura.

Članom 50. je definisano da se u javnom muzeju obrazuje stručni savet, koji razmatra pitanja iz programske odnosno stručne delatnosti i direktoru daje mišljenja i preporuke u vezi sa stručnim radom muzeja, kao i da se sastav, nadležnost i način rada stručnog saveta uređuje statutom muzeja.

Čl. 51 – 57. definisano je ko, pod kojim uslovima može obavljati muzejsku delatnost.

Članom 51. definisano je da poslove u okviru muzejske delatnosti mogu obavljati lica s odgovarajućom obrazovanjem i položenim stručnim ispitom i da se utvrđivanje stručne osposobljenosti vrši polaganjem stručnog ispita.

Članom 52. uređuje se trajanje stručnog osposobljavanja, i utvrđuje da se stručno osposobljavanje vrši u muzejima, i određuje u kojim muzejima se polaže stručni ispit, da troškove polaganja stručnog ispita snosi muzej i njihovo planiranje, da program polaganja stručnog ispita po strukama i način polaganja propisuje ministar, kao i da zaposlenom koji u roku od dve godine od sticanja uslova za polaganje stručnog ispita ne položi stručni ispit prestaje radni odnos u muzeju danom isteka tog roka

U članu 53. su utvrđena osnovna muzejska zvanja u zavisnosti od stepena stručne sprema i to osnovna zvanja sa visokim obrazovanjem drugog stepena studija su: kustos, konzervator, edukator i dokumentarista; sa visokim obrazovanjem prvog stepena studija: samostalni tehničar i samostalni preparator, sa srednjim obrazovanjem: muzejski tehničar, muzejski vodič i preparator. Ovim odredbama su predviđeni uslovi za obavljanje tih poslova.

U članu 54. su utvrđena viša muzejska zvanja u zavisnosti od stepena stručne sprema i to sa visokim obrazovanjem drugog stepena studija su: viši kustos, viši konzervator, viši edukator, viši dokumentarista, muzejski savetnik, konzervator savetnik, edukator savetnik i dokumentarista savetnik; sa visokim obrazovanjem prvog stepena studija: viši samostalni tehničar i viši samostalni preparator, sa srednjim obrazovanjem: viši tehničar, viši vodič i viši preparator. Ovim odredbama su predviđeni uslovi za obavljanje tih poslova. Predviđeno je i da način, bliže uslove i

postupak sticanja viših stručnih zvanja u muzejskoj delatnosti propisuje centralna ustanova pravilnikom

Članom 55. je predviđen volonterski rad u muzeju kao praksa za polaganje stručnog ispita i sticanje stručnog zvanja u muzejskoj delatnosti.

Član 56. uređuje da se stručna zvanja i viša stručna zvanja u muzejskoj delatnosti definišu i utvrđuju u skladu sa ovim zakonom.

Član 57. definiše da se muzej stara o stalnom stručnom usavršavanju zaposlenih u muzejima radi unapređenja organizacije i metodologije rada u okviru muzejske delatnosti.

V. JEDINSTVENI INFORMACIONI SISTEM ZA MUZEJE I MUZEJSKA DOKUMENTACIJA (čl. 58-62)

Ova glava Predloga zakona sadrži odredbe kojima se definiše Jedinostveni informacioni sistem za muzeje i muzejska dokumentacija.

Članom 58. utvrđeno je da se, u cilju efikasnog čuvanja, korišćenja i prezentacije muzejske građe muzeji povezuju u Jedinostveni informacioni sistem za muzeje u Republici Srbiji (stav 1). Stavom 2. su pobrojani osnovi za uspostavljanje i funkcionisanje muzejskog informacionog sistema.

Članom 59. utvrđeno je da se svi podaci Jedinostvenog informacionog sistema za muzeje čuvaju i u centralnoj ustanovi.

Članom 60. definiše da bliže uslove, način funkcionisanja, povezivanja i vođenja Jedinostvenog informacionog sistema za muzeje propisuje ministar.

Članom 61. uređena je da muzejska dokumentacija sadrži analogne i digitalne podatke o muzejskoj građi koji su potrebni za stručnu obradu, identifikaciju, određivanje porekla i utvrđivanje stanja prilikom pribavljanja, stručnu obradu kao i procenu vrednosti (stav 1). Stavom 2 je definisano da muzejska dokumentacija obuhvata i arhivu muzeja, dokumentaciju o delatnosti muzeja i hemeroteku, a stavom 3. da se muzejska dokumentacija o elementima nematerijalnog kulturnog nasleđa vodi u skladu sa odredbama zakona kojim se uređuje zaštita nematerijalnog kulturnog nasleđa.

Članom 62. je utvrđeno obavezu muzeja da redovno upisuje predmete u Knjigu ulaza, ako i da se na osnovu akta o utvrđivanju muzejski predmet upisuje u Inventarnu knjigu muzejske zbirke. Ovim odredbama predviđena je obaveza muzeja da redovno upisuje muzejske predmete u Inventarnu knjigu muzejske zbirke.

VI. NABAVKA I KORIŠĆENJE MUZEJSKE GRAĐE (čl. 63-72)

Ova glava Predloga zakona sadrži odredbe kojima se, pored ostalog, definiše nabavka muzejske građe odnosno način nabavke (član 63), mogućnost razmene muzejske građe i uslovi pod kojima se može vršiti razmena (član 64), kao i privremeno čuvanje ili izlaganje drugim muzeja (član 65).

Uslovi pod kojima se muzejska građa može brisati iz Inventarne knjige i Centralnog registra muzejske građe i to u slučaju: razmene u skladu sa zakonom; propadanja i gubljenja svojstva kulturnog dobra; vraćanja vlasniku na osnovu priložene dokumentacije; prodajom na osnovu odluke osnivača definisan je članom 66. Predloga zakona.

Članom 67. definisana je revizija muzejskih zbirki rok, način i postupak vršenja revizije tako da se revizija muzejske građe vrši se periodično, u zavisnosti od vrste i obima muzejske građe, a najmanje jednom u deset godina (stav 1), da se izuzetno od prethodnog stava, vrši i u slučaju predaje dužnosti rukovaoca zbirke, neovlašćenog ulaska ili fizičkog oštećenja prostora u kojima se čuvaju muzejske zbirke (stav 2). Stavom 3. je predviđen otpis muzejskih predmeta pod uslovima i u postupku utvrđenim internim aktima muzeja. O izvršenoj reviziji sastavlja se izveštaj koji se dostavlja direktoru i osnivaču (stav 4),

Članom 68. predviđeno je da se način i postupak revizije muzejske zbirke uređuje internim aktima muzeja usklađenim sa aktom centralnog muzeja.

Članom 69. je uređena dostupnost i prezentacija muzejske građe i muzejske dokumentacije na način da je muzej dužan da muzejske predmete učini dostupnom javnosti kroz različite vidove prezentovanja, da muzejski predmet može biti izložen javnosti ako je prethodno upisan u Inventarnu knjigu muzejske zbirke i obrađen u skladu sa zakonom, da muzejska građa se prezentuje putem stalnih i povremenih fizičkih i virtuelnih izložbi u sedištu i van sedišta muzeja i publikovanjem različitih muzejskih izdanja, obavezu muzeja da muzejske predmete učini dostupne osobama sa invaliditetom, kada je to moguće, i u oblicima koji su im pristupačni, kao i da se dostupnost i korišćenje muzejske dokumentacije uređuje internim aktima muzeja.

Osiguranje muzejske građe uređeno je čl. 70. i 71. kao mogućnost o kojoj odluku donosi osnivač uz obezbeđenje sredstava.

Članom 71. je predviđena obaveza muzeja da obezbede stalni fizički i tehnički nadzor i čuvanje muzejske građe koja se u muzejima nalaze, u skladu sa zakonom i drugim propisima kojima se uređuju pravila fizičkog i tehničkog obezbeđenja.

Član 72. uređuje garancije za inostrane pozajmice i uslove pod kojima se izdaje garancija. Tako je stavom 1. definisano da Republika Srbija može dati garanciju za muzejske predmete inostranih izložbi koje se privremeno priređuje na teritoriji Republike Srbije koje imaju posebnu kulturnu i umetničku vrednost i za čiju realizaciju se uslovljava davanje garancije. Garancija se daje i kada bi zbog visoko deklarisanе materijalne vrednosti muzejskih predmeta troškovi osiguranja bili izuzetno visoki, a prihvata se garancija umesto osiguranja kako je predviđeno stavom 2, a stavom 3. je predviđeno da Vlada određuje za koje će se izložbe dati garancija. Period važenja garancije utvrđen je stavom 4. i to da se garancija izdaje za period od preuzimanja, tokom izlaganja do povraćaja. Stav 5. uređuje da se garancija može dati pod uslovom da je muzej obezbedio dodatne mere obezbeđenja i primenu tehničkih mera zaštite izložbe, kao i da Ministarstvo utvrđuje ispunjenost uslova muzeja za izdavanje garancije Republike Srbije (stav 6).

VII. SREDSTVA ZA RAD (čl. 73)

Član 73. utvrđuje da sredstva za rad muzeja obezbeđuje osnivač (stav 1). Stavom 2. predviđeno je da s sredstva za obavljanje poslova centralne, matične i teritorijalne nadležnosti muzeja obezbeđuju u budžetu Republike Srbije i autonomne pokrajine, a stavom 3. se predviđa mogućnost obezbeđenja i dodatnih sredstava iz drugih oblika i nivoa finansiranja, dok je stavom 4. navedeno koji su oblici obezbeđenja dodatnih sredstava iz sopstevnih prihoda i to: prodajom proizvoda i usluga; pružanjem stručnih usluga; donatorstvom; sponzorstvom; poklonima; osnivanjem fondacija i na drugi način u skladu sa zakonom. Stavom 4. je definisano da se način ostvarivanja, kontrole i trošenja sopstvenih prihoda uređuju aktom Ministarstva, uz prethodno pribavljeno mišljenje ministarstva nadležnog za poslove finansija.

VIII. NADZOR (čl. 74-83)

Ovim odredbama predviđeno je da nadzor nad radom javnih muzeja vrši Ministarstvo, a nadzor nad radom javnih muzeja na teritoriji autonomne pokrajine vrši nadležni organ autonomne pokrajine, kao povereni posao (član 74).

Ukoliko se tokom postupka nadzora utvrdi da javni muzej ne ispunjava propisane uslove za obavljanje delatnosti, taj muzej je dužan da otkloni uočene nedostatke u roku koji odredi Ministarstvo odnosno nadležni organ autonomne pokrajine (član 75).

Takođe, odredbama je predviđeno da nadzor nad stručnim radom matičnih muzeja vrši centralna ustanova; nadzor nad stručnim radom teritorijalno nadležnih muzeja vrši centralni i matični muzeji; nadzor nad stručnim radom muzeja iz mreže muzeja na određenoj teritoriji vrši teritorijalno nadležni muzeji, uz stručnu pomoć

centralnog i matičnih muzeja, a nadzor nad stručnim radom privatnih muzeja vrše matični muzeji (član 76).

Članom 77. je predviđeno da javni muzej obavlja stručni nadzor nad istraživanjem, prikupljanjem, evidentiranjem, obradom, čuvanjem i zaštitom muzejske građe i nalaže preduzimanje mera za otklanjanje utvrđenih nedostataka.

Član 78. definiše da poslove stručnog nadzora vrši muzejski stručnjak, i utvrđuje njegova ovlašćenja, kao i slučjeve i vreme produženja roka za postupanje po naloženim merama, da u slučaju nepostupanja u roku za otklanjanje nepravilnosti ovlašćeno lice obaveštava inspekciju Ministarstva, odnosno da u slučaju da ovlašćeno lice utvrdi u postupku stručnog nadzora da je muzejski predmet oštećen ili uništen to konstatuje zapisnikom na osnovu kojeg nadležni javni muzej podnosi krivičnu prijavu i obaveštava inspekciju Ministarstva.

Prema članu 79. muzej nad kojim se vrši stručni nadzor je dužan da tokom obavljanja poslova stručnog nadzora dostavi potrebne podatke, kao i da omogućiti obavljanje stručnog nadzora, a prema članu 80. način vršenja stručnog nadzora nad stručnim radom muzeja koji čine mrežu muzeja Republike Srbije uređuje centralna ustanova, kao povereni posao.

Član 81. predviđa da centralna ustanova, matični muzeji i teritorijalno nadležni muzeji vrše stručni nadzor na zahtev inspekcije, ispitivanjem navoda iz predstavke, koju zainteresovano fizičko i pravno lice (podnosilac predstavke) podnosi u cilju iniciranja pokretanja postupka inspekcijiskog nadzora, kao i da centralna ustanova, matični muzeji i teritorijalno nadležni muzeji pružaju muzejima potrebne informacije, stručnu pomoć i savete u vezi sa zaštitom muzejske građe.

Član 82. predviđa inspekcijiski nadzor u pogledu obavljanja muzejske delatnosti muzeja koju vrši Ministarstvo, u skladu sa zakonima kojima se regulišu kultura, kulturno nasleđe i inspekcijiski nadzor, a na teritoriji autonomne pokrajine inspekcijiski nadzor vrši nadležni organ autonomne pokrajine, kao povereni posao.

Član 83. predviđa da nadležni javni muzej ima pravo aktivne legitimacije u pogledu ostvarivanja mera zaštite i korišćenja kulturnih dobara i podnošenja zahteva za pokretanje krivičnog postupka.

IX. KAZNE ODREDBE (čl. 84)

Kaznenim odredbama predviđene su kazne za prekršaje za fizičko lice ili odgovorno lice u muzeju, kao i odgovorno lice kod osnivača.

X. PRELAZNE I ZAVRŠNE ODREDBE (čl. 85-93)

Prelaznim i završnim odredbama predviđen je rok od jedne godine od dana stupanja na snagu ovog zakona da muzeji usklade svoju organizaciju i rad u skladu sa odredbama ovog zakona (član 85).

Rok od šest meseci od dana stupanja na snagu ovog zakona za donošenje podzakonskih propisa za sprovođenje ovog zakona predviđena je članom 86, a rok od jedne godine od dana stupanja na snagu ovog zakona u kome će muzeji koji nisu inventarisali muzejsku građu, oformiti inventarne knjige i dokumentaciju biti u obavezi da obave navedene poslove članom 87. Predloga zakona.

Muzeji su dužni da donesu interni akt kojim se uređuje način i postupak revizije muzejske građe u skladu sa aktom centralnog muzeja u roku od dva meseca od dana donošenja tog akta (član 88).

Prema članu 89. rok za osnivanje Muzejskog saveta je šest meseci od stupanja na snagu ovog zakona.

Članom 90. je utvrđeno da će Narodni muzej u Beogradu promeniti naziv u Narodni muzej Srbije u roku od godinu dana od dana stupanja na snagu ovog zakona.

Muzejski stručnjak koji je do dana stupanja na snagu ovog zakona zasnovao radni odnos u muzeju i ima položen stručni ispit nastavlja sa obavljanjem muzejskih poslova i posle stupanja na snagu ovog zakona, kako je utvrđeno u članu 91, a

zaposleni koji na dan stupanja na snagu ovog zakona obavlja muzejske poslove za koje nema odgovarajuće obrazovanje ili položen stručni ispit, može nastaviti sa obavljanjem tih poslova pod uslovom da u roku od dve godine od dana stupanja na snagu ovog zakona stekne odgovarajuće obrazovanje odnosno položi stručni ispit.

Članom 92. utvrđene su odredbe Zakona o kulturnim dobrima („Službeni glasnik RS”, br. 71/94, 52/11 – dr. zakon, 99/11 – dr. zakon i 6/20 – dr. zakon), koje danom početka primene ovog zakona prestaju da važe, kao i odredbe istog zakona koje predtaju da važe u delu koji se odnosi na muzejsku građu i rad muzeja.

Članom 93. utvrđeno je stupanje na snagu ovog zakona osmog dana od dana objavljivanja u „Službenom glasniku Republike Srbije”, i njegova primena istekom šest meseci od dana njegovog stupanja na snagu.

IV. Analiza efekata zakona

PRILOG 2:

Ključna pitanja za analizu postojećeg stanja i pravilno definisanje promene koja se predlaže

1) Koji pokazatelji se prate u oblasti, koji su razlozi zbog kojih se ovi pokazatelji i prate i koje su njihove vrednosti?

U oblasti se prati nivo i kvalitet uređenosti zaštite pokretnih kulturnih dobara – muzejske građe, u pogledu uslova za obavljanje delatnosti zaštite pokretnih kulturnih dobara – muzejske građe, institucionalne izgrađenosti i uređenosti oblasti muzejske delatnosti. Nakon što se ostvare sve pretpostavke za funkcionisanje zaštite pokretnih kulturnih dobara – muzejske građe saglasno ciljevima zbog kojih se uređuje, kao pokazatelji koji bi bili praćeni u kontroli realizacije su: očuvanje, proučavanje, tumačenje, vrednovanje i predstavljanje javnosti muzejske građe kao dela celovitog kulturnog nasleđa.

Prema podacima Republičkog zavoda za statistiku i Zavoda za proučavanje kulturnog razvitka u Republici Srbiji ima ukuno **149** muzeja.

2) Da li se u predmetnoj oblasti sprovodi ili se sprovodio dokument javne politike ili propis? Predstaviti rezultate sprovođenja tog dokumenta javne politike ili propisa i obrazložiti zbog čega dobijeni rezultati nisu u skladu sa planiranim vrednostima.

U predmetnoj oblasti se nije sprovodio dokument javne politike ili propis, s toga nije moguće predstaviti rezultate sprovođenja istih.

3) Koji su važeći propisi i dokumenti javnih politika od značaja za promenu koja se predlaže i u čemu se taj značaj ogleda?

Važeći propisi i dokumenti javnih politika od značaja za promenu koja se predlaže su: Zakon o kulturi i Zakona o javnoj svojini. Značaj predložene promene se ogleda u tome što Zakon o kulturni daje pravni osnov za sistemsko uređenje muzejske delatnosti kroz unapređenje okvira delovanja muzejskih ustanova, uvođenje standarda koji se odnose na uslove osnivanja, čuvanja, proučavanja, zaštitu i prezentovanje muzejske građe, a Zakon o javnoj svojini daje osnov za uređivanje oblasti zaštite pokretnim kulturnim dobrima sa stanovišta svojine.

4) Da li su uočeni problemi u oblasti i na koga se oni odnose? Predstaviti uzroke i posledice problema.

S obzirom na to da većina ustanova zaštite kulturnih dobara u Republici Srbiji obavlja svoju delatnost u veoma teškim uslovima, sa nedovoljnim prostorom, nedostatkom stručnog kadra, zastarelom opremom i problemima finansiranja, donošenjem Zakona o muzejskoj delatnosti će biti stvorene sistemske osnove za

obezbeđivanje uslova neophodnih za obavljanje delatnosti zaštite pokretnih kulturnih dobara – muzejske građe i ravnomeran razvoj i unapređenje rada muzeja.

Najveći broj muzeja zbog problema u vezi sa nedovoljnim finansiranjem od strane lokalnih samouprava nije u mogućnosti da na odgovarajući način obavlja svoju redovnu delatnost a pri tom je i broj zaposlenih u njima, uprkos povećanju obima poslova usled donošenja brojnih novih zakona iz različitih povezanih oblasti konstantno smanjivan pa su pojedine ustanove dovedeni na ivicu izdrživosti. Nedostatak prostora za smeštaj kulturnih dobara je među vodećim problemima koji direktno utiče na njihovo propadanje.

Osim toga, sadašnji zakonski okvir je delimično zastareo i ne uređuje brojna pitanja koja su od značaja za rad i primenu dobre prakse iz sveta na koju treba da se ugledamo.

Zakonsko uređivanje obaveza imalaca i držalaca kulturnih dobara, evidenciju svih kulturnih dobara naše provincije, na teritoriji Republike Srbije i van njene teritorije, pitanja prava i obaveza muzeja, njihovu delatnost, stvaranje mreže muzeja, vođenje dokumentacije, kategorisanje i utvrđivanje kulturnih dobara, utvrđivanje jedinstvenih mera preventivne zaštite, nadzor nad primenom zakona i inspekcijski nadzor i brojna druga pitanja su važna radi stvaranja jedinstvenog sistema za očuvanje i zaštitu pokretnih kulturnih dobara – muzejske građe Republike Srbije.

5) Koja promena se predlaže?

1. Stvaranje zakonskog okvira koji će obezbediti potpunu zaštitu i očuvanje muzejske građe kao pokretnih kulturnih dobara na jedinstven način, bez obzira na oblik u kojem nastaje i gde se nalazi jedan je od osnovnih ciljeva koji će se postići donošenjem ovog zakona. Uređivanje ove materije zakonom će uticati i na razvoj svesti o važnosti očuvanja muzejske građe kao pokretnih kulturnih dobara i naše baštine za buduće generacije, odnosno svesti da se najvažniji predmeti materijalnog i elementi nematerijalnog kulturnog nasleđa moraju zaštititi od uništenja jer oni predstavljaju svojevrsno materijalno svedočanstvo o postojanju, organizaciji i funkcionisanju društva i države;
2. Zaokruživanje pravne regulative koja se odnosi na pokretna kulturna dobra – muzejsku građu izvorno nastalu u materijalnom ili nematerijalnom vidu i to na način koji će garantovati njeno „preživljavanje” kroz vreme, odnosno očuvanje podataka koje ona sadrži;
3. Uređivanje pravnog osnova za korišćenje i zaštitu muzejske građe;
4. Poboljšanje uslova za rad muzeja kako bi mogli da se punim kapacitetom posvete zaštiti pokretnih kulturnih dobara – muzejske građe za koje su nadležni;
5. Jasno definisanje obaveza muzeja i osnivača muzeja;
6. Regulisanje centralne i matičnih funkcija muzeja, kao i uređenje teritorijalne nadležnosti u okviru mreže muzeja;
7. Uređenje mreže muzeja;
8. Uređivanje stručnih zvanja u oblasti muzejske delatnosti;
9. Pooštavanje kaznene politike koje će doprineti zaštiti i očuvanju pokretnih kulturnih dobara – muzejske građe;
10. Evidencije muzeja kojima se obezbeđuje dostupnost različitih podataka u obavljanju muzejske delatnosti:
 - Evidencija dobara pod prethodnom zaštitom (član 9. st. 1. tač. 4)
 - Evidencija muzeja (član 31)
 - Evidencija vlasnika i držalaca muzejske građe od interesa za Republiku Srbiju (član 40. st. 1. tač. 4)
 - Evidencija o kulturnim dobrima stranog porekla koja su od interesa za Republiku Srbiju (član 40. st. 1. tač. 11)

- Evidencija o kadrovskim, prostornim i tehničkim resursima (član 46. st. 1. tač. 4)
- Evidencija vlasnika i držalaca kulturnih dobara od interesa za Republiku Srbiju na svojoj teritoriji (član 46. st. 1. tač. 10)
- Evidencija brisanih odnosno ispisanih muzejskih predmeta iz Inventarne knjige (član 66).

6) Da li je promena zaista neophodna i u kom obimu?

Donošenje zakona je neophodno i jedino moguće rešenje za sveobuhvatno regulisanje sistema zaštite pokretnih kulturnih dobara – muzejskih predmeta kao i postavljanje sistema, organizacije i funkcionisanje muzejske delatnosti ako imamo u vidu da se ne mogu na drugi način rešiti aktuelni problemi sa kojima se svakodnevno suočavaju muzeji u obavljanju delatnosti.

Imajući u vidu značaj muzejske građe kao dela kulturnog nasleđa i vrste pokretnih kulturnih dobara u savremenom svetu koji ih je prepoznao i kao jedan od bitnih elemenata pokretača privrednog rasta, turističke ponude jedne zemlje i bitnog uslova za razumevanje prošlosti i budućnosti jedne zemlje, neophodno je sva pitanja u vezi nastanka muzejske građe kao pokretnih kulturnih dobara, čuvanja i zaštite kao i druga pitanja u vezi nadležnosti i rada ustanova zaštite pokretnih kulturnih dobara – muzejske građe i obaveza i prava vlasnika i držaoca, urediti zakonom kojim će postaviti i sistemski urediti muzejsku delatnost.

7) Na koje ciljne grupe će uticati predložena promena? Utvrditi i predstaviti ciljne grupe na koje će promena imati neposredan odnosno posredan uticaj.

Predlog zakona će uticati na Ministarstvo kulture i informisanja, u okviru kog funkcioniše sistem republičkih ustanova zaštite, na ustanove zaštite - muzeje, na korisnike usluga, na specijalizovana pravna i fizička lica koji nisu deo javnog sektora.

8) Da li postoje važeći dokumenti javnih politika kojima bi se mogla ostvariti željena promena i o kojim dokumentima se radi?

Ne postoje važeći dokumenti.

9) Da li je promenu moguće ostvariti primenom važećih propisa?

Ne.

10) Kvantitativno (numerički, statistički) predstaviti očekivane trendove u p redmetnoj oblasti, ukoliko se odustane od intervencije (status quo).

U slučaju nedonošenja zakona sistem zaštite pokretnih kulturnih dobara – muzejske građe ne bi bio sveobuhvatno regulisan i uređen u delu postavljanja sistema, organizacije i funkcionisanja muzejske delatnosti ako imamo u vidu da se ne mogu na drugi način rešiti aktuelni problemi sa kojima se svakodnevno suočavaju muzeji u obavljanju osnovne delatnosti.

11) Kakvo je iskustvo u ostvarivanju ovakvih promena u poređenju sa iskustvom drugih država, odnosno lokalnih samouprava (ako je reč o javnoj politici ili akt u lokalne samouprave)?

U pravnim sistemima evropskih zemalja postoje slični modeli uređenja zaštite pokretnih kulturnih dobara – muzejske građe, naročito ako se imaju u vidu obavezujući propisi EU.

PRILOG 3:
Ključna pitanja za utvrđivanje ciljeva

**1) Zbog čega je neophodno postići željenu promenu na nivou društva?
(odgovorom na ovo pitanje definiše se opšti cilj).**

Stvaranje zakonskog okvira koji će obezbediti potpunu zaštitu i očuvanje pokretnih kulturnih dobara – muzejske građe na jedinstven način, bez obzira na oblik u kojem nastaje i gde se nalazi jedan je od osnovnih ciljeva koji će se postići donošenjem ovog zakona. Uređivanje ove materije zakonom će uticati i na razvoj svesti o važnosti očuvanja pokretnih kulturnih dobara – muzejske građe i naše baštine za buduće generacije, odnosno svesti da se najvažniji predmeti i elementi nematerijalnog kulturnog nasleđa moraju zaštititi od uništenja jer oni predstavljaju svojevrsno materijalno svedočanstvo o postojanju, organizaciji i funkcionisanju društva i države.

**2)Šta se predmetnom promenom želi postići?
(odgovorom na ovo pitanje definišu se posebni ciljevi, čije postizanje treba da dovode do ostvarenja opšteg cilja.**

U odnosu na posebne ciljeve, formulišu se mere za njihovo postizanje).

1. Stvaranje zakonskog okvira koji će obezbediti potpunu zaštitu i očuvanje muzejske građe kao pokretnih kulturnih dobara na jedinstven način, bez obzira na oblik u kojem nastaje i gde se nalazi jedan je od osnovnih ciljeva koji će se postići donošenjem ovog zakona. Uređivanje ove materije zakonom će uticati i na razvoj svesti o važnosti očuvanja muzejske građe kao pokretnih kulturnih dobara i naše baštine za buduće generacije, odnosno svesti da se najvažniji predmeti materijalnog i elementi nematerijalnog kulturnog nasleđa moraju zaštititi od uništenja jer oni predstavljaju svojevrsno materijalno svedočanstvo o postojanju, organizaciji i funkcionisanju društva i države;
2. Zaokruživanje pravne regulative koja se odnosi na pokretna kulturna dobra – muzejsku građu izvorno nastalu u materijalnom ili nematerijalnom vidu i to na način koji će garantovati njeno „preživljavanje“ kroz vreme, odnosno očuvanje podataka koje ona sadrži;
3. Uređivanje pravnog osnova za korišćenje i zaštitu muzejske građe;
4. Pобољшanje uslova za rad muzeja kako bi mogli da se punim kapacitetom posvete zaštiti pokretnih kulturnih dobara – muzejske građe za koje su nadležni;
5. Jasno definisanje obaveza muzeja i osnivača muzeja;
6. Regulisanje centralne i matičnih funkcija muzeja, kao i uređenje teritorijalne nadležnosti u okviru mreže muzeja;
7. Uređenje mreže muzeja;
8. Uređivanje stručnih zvanja u oblasti muzejske delatnosti;
9. Pooštavanje kaznene politike koje će doprineti zaštiti i očuvanju pokretnih kulturnih dobara – muzejske građe.

**3) Da li su opšti i posebni ciljevi usklađeni sa važećim dokumentima javnih politika i postojećim pravnim okvirom,
a pre svega sa prioriternim ciljevima Vlade?**

Da.

4) Na osnovu kojih pokazatelja učinka će biti moguće utvrditi da li je došlo do ostvarivanja opštih odnosno posebnih ciljeva?

Pokazatelj je uspešnije sprovođenje propisa kojim se uređuje muzejska delatnost, koja se u boljoj vidljivosti muzejske građe, segmenta kulturnog nasleđa i njene integrativne zaštite, kao i dostupnosti muzejske građe krajnjim korisnicima, pružanje osnova za formiranje i uređenje mreža ustanova zaštite muzejske građe,

realizaciju jasno definisanih obaveza muzeja u vezi sa proglašavanjem muzejske građe za kulturna dobra i realizaciju 149 revizija muzejske građe.

Primena zakona i podzakonskih akata, kao i uspostavljanje mreže muzeja, javnih i privatnih, na teritoriji Republike Srbije, nivo i nadležnosti u okviru obavljanja muzejske delatnosti, kroz poslove centralne ustanove, matičnih muzeja i teritorijalno nadležnih muzeja, kao i standardizovana obrada podataka u elektronskoj formi kroz jedinstveni informacioni sistem muzeja obezbediće sveobuhvatniju evidenciju različitih podataka od značaja za zaštitu, kontrolu i dostupnost muzejske građe.

PRILOG 4:
Ključna pitanja za identifikovanje opcija javnih politika

1) Koje relevantne opcije (alternativne mere, odnosno grupe mera) za ostvarenje cilja su uzete u razmatranje? Da li je razmatrana "status quo" opcija?

U toku analize razmatrana je mogućnosti status quo – ne donošenje Zakona o muzejskoj delatnosti. Ova opcija nije održiva iz razloga što više nije moguće postojećim pravnim okvirom obezbediti potpunu zaštitu i očuvanje muzejske građe kao pokretnih kulturnih dobara.

2) Da li su, pored regulatornih mera, identifikovane i druge opcije za postizanje željene promene i analizirani njihovi potencijalni efekti?

U toku analize razmatrano je nekoliko relevantnih mogućnosti.

Izmene odnosno dopune Zakona o kulturnim dobrima kojim bi se izvršila korekcija dela uočenih problema ne bi bilo dobro rešenje imajući u vidu obim potrebnih izmena, odnosno dopuna, te je iz navedenih razloga celishodnije donošenje novog zakona koji bi postavio jedinstvene osnove za oblast zaštite pokretnih kulturnih dobara – muzejske građe na savremen način postavio organizaciju i funkcionisanje muzejske delatnosti.

3) Da li su, pored restriktivnih mera (zabrane, ograničenja, sankcije i slično) ispitane i podsticajne mere za postizanje posebnog cilja?

Predviđeno je pravo vlasnika odnosno držaoca muzejske građe: da ih koristi na način koji je u skladu s odredbama zakona i merama utvrđenim na osnovu zakona; na stručnu pomoć; po prethodno pribavljenom obrazloženom stručnom mišljenju matičnog muzeja, na finansijsku pomoć za održavanje i sprovođenje konzervatorskih mera, u skladu sa zakonom; na pravičnu naknadu u slučaju zabrane korišćenja ili ograničenja korišćenja; na naknadu štete koju trpi usled mere kojom je obezbeđena dostupnost javnosti i za vreme izvođenja mera tehničke zaštite, ako je merom zaštite ograničeno ili onemogućeno ekonomsko iskorišćavanje za odobrenu namenu u momentu utvrđene mere zaštite; na oslobađanje od plaćanja taksi, poreza i drugih dažbina u vezi sa zaštitom, korišćenjem i raspolaganjem, u skladu sa zakonom.

4) Da li su u okviru razmatranih opcija identifikovane institucionalno upravljačko organizacione mere koje je neophodno sprovesti da bi se postigli posebni ciljevi?

Predlogom zakona je predviđeno finansiranje matičnih funkcija matičnih muzeja i nadležnosti teritorijalno nadležnih muzeja kao i rad Muzejskog saveta čime se postižu utvrđeni posebni ciljevi u oblasti zaštite kulturnog nasleđa.

5) Da li se promena može postići kroz sprovođenje informativno-edukativnih mera?

Ne.

6) Da li ciljne grupe i druge zainteresovane strane iz civilnog i privatnog sektor a mogu da budu uključene u proces sprovođenja javne politike, odnosno propi sa ili se problem može rešiti isključivo intervencijom javnog sektora?

Mogu.

7) Da li postoje raspoloživi, odnosno potencijalni resursi za sprovođenje identifikovanih opcija?

Da.

8) Koja opcija je izabrana za sprovođenje i na osnovu čega je procenjeno da će se tom opcijom postići željena promena i ostvarenje utvrđenih ciljeva?

Opcija je primena regulatorne mere odnosno donošenje Zakona o muzejskoj delatnosti.

PRILOG 5:
Ključna pitanja za analizu finansijskih efekata

1) Kakve će efekte izabrana opcija imati na javne prihode i rashode u srednjem i dugom roku?

U predstojećem periodu neće biti značajnijih efekata na javne prihode i rashode, osim u delu vršenja poslova centralne ustanove, matičnih i teritorijalno nadležnih muzeja u mreži muzeja.

2) Da li je finansijske resurse za sprovođenje izabrane opcije potrebno obezbediti u budžetu, ili iz drugih izvora finansiranja i kojih?

Finansijske resurse potrebno je obezbediti iz budžeta Republike Srbije.

3) Kako će sprovođenje izabrane opcije uticati na međunarodne finansijske obaveze?

Neće uticati na međunarodne finansijske obaveze.

4) Koliki su procenjeni troškovi uvođenja promena koji proističu iz sprovođenja a izabrane opcije (osnivanje novih institucija, restrukturiranje postojećih institucija i obuka državnih službenika) iskazani u kategorijama kapitalnih troškova, tekućih troškova i zarada?

Za sprovođenje Zakona o muzejskoj delatnosti nije potrebno obezbediti dodatna sredstva u budžetu Republike Srbije za 2021. godinu jer je ovim zakonom predviđena njegova odložena primena, šest meseci od dana stupanja na snagu, tako da se očekuje da će se sa primenom Zakona početi 2022. godine.

U slučaju da se sa primenom zakona počne tokom 2021. godine sredstva moraju biti obezbeđena preraspodelom u okviru sredstava na razdelu Ministarstva kulture i informisanja opredeljenih Zakonom o budžetu za 2021. godinu („Službeni glasnik RS”, broj 149/20) i nije moguće dodatno obezbediti sredstva. U skladu sa tim, u budžetu Republike Srbije za 2022. i 2023. godinu kao i u narednim godinama sredstva će biti obezbeđena u okviru limita na razdelu Ministarstva kulture i informisanja koja će biti opredeljena od strane Ministarstva finansija u skladu sa bilansnim mogućnostima.

Nove obaveze su predviđene članovima ovog zakona koji se odnose na Muzejski savet Republike Srbije koji se osniva pri centralnoj ustanovi kao stručno-savetodavno telo za obavljanje poslova od interesa za razvoj i unapređenje muzejske delatnosti u skladu sa zakonom (čl. 36, 37. i 38. ovog zakona); matična delatnost prema vrsti muzejske građe i osobenosti u vršenju muzejske delatnosti koja se sprovodi na teritoriji Republike Srbije (čl. 41, 42, 43. i 44. ovog zakona) odnosno nadležnostima muzeja prema teritoriji koja se sprovodi na određenom području u skladu sa administrativnom podelom Republike Srbije, uz stručnu pomoć centralne ustanove i matičnih muzeja (čl. 45, 46. i 47. ovog zakona).

Imajući u vidu navedeno, procenjeno je da se radi o iznosu od 30 miliona dinara kojim će se podići kapacitet centralnih, matičnih i teritorijalno nadležnih ustanova kulture za sprovođenje poverenih poslova odnosno matičnih funkcija.

5) Da li je moguće finansirati rashode izabrane opcije kroz redistribuciju postojećih sredstava?

Delimično.

6) Kakvi će biti efekti sprovođenja izabrane opcije na rashode drugih institucija?

Nije relevantno.

PRILOG 6:
Ključna pitanja za analizu ekonomskih efekata

1) Koje troškove i koristi (materijalne i nematerijalne) će izabrana opcija prouzrokovati privredi, pojedinoj grani, odnosno određenoj kategoriji privrednih subjekata?

Predlog zakona neće stvoriti dodatne troškove za privredu.

2) Da li izabrana opcija utiče na konkurentnost privrednih subjekata na domaćem i inostranom tržištu (uključujući i efekte na konkurentnost cena) i na koji način?

Ne.

3) Da li izabrane opcije utiču na uslove konkurencije i na koji način?

Ne.

4) Da li izabrana opcija utiče na transfer tehnologije i/ili primenu tehničko-tehnoloških, organizacionih i poslovnih inovacija i na koji način?

Ne.

5) Da li izabrana opcija utiče na društveno bogatstvo i njegovu raspodelu i na koji način?

Izabrana opcija utiče na uvećanje društvenog bogatstva na način očuvanja muzejske građe kao pokretnih kulturnih dobara i dela sveukupnog kulturnog nasleđa.

6) Kakve će efekte izabrana opcija imati na kvalitet i status radne snage (prava, obaveze i odgovornosti), kao i prava, obaveze i odgovornosti poslodavaca?

Nije relevantno.

PRILOG 7:
Ključna pitanja za analizu efekata na društvo

1) Kolike troškove i koristi (materijalne i nematerijalne) će izabrana opcija prouzrokovati građanima?

Izabrana opcija neće građanima prouzrokovati troškove i koristi (materijalne i nematerijalne).

2) Da li će efekti realizacije izabrane opcije štetno uticati na neku specifičnu grupu populacije i da li će to negativno uticati na uspešno sprovođenje te opcije, kao i koje mere treba preduzeti da bi se ovi rizici sveli na minimum?

Nije relevantno.

3) Na koje društvene grupe, a posebno na koje osetljive društvene grupe, bi uticale mere izabrane opcije i kako bi se taj uticaj ogledao (pre svega na siromašne i

socijalno isključene pojedince i grupe, kao što su osobe sa invaliditetom, deca,

mladi, žene, stariji preko 65 godina, pripadnici romske nacionalne manjine, neobrazovani, nezaposleni, izbegla i interno raseljena lica i stanovništvo ruralnih sredina i druge osetljive društvene grupe)?

Nije relevantno.

4) Da li bi i na koji način izabrana opcija uticala na tržište rada i zapošljavanje, kao i na uslove za rad (npr. promene u stopama zaposlenosti, otpuštanje tehnoloških viškova, ukinuta ili novoformirana radna mesta, postojeća prava i obaveze radnika, potrebe za prekvalifikacijama ili dodatnim obukama koje nameće tržište rada, rodnu ravnopravnost, ranjive grupe i oblike njihovog

zapošljavanja i slično)?

Nije relevantno.

5) Da li izabrane opcije omogućavaju ravnopravan tretman, ili dovode do direktne ili indirektno diskriminacije različitih kategorija lica (npr. na osnovu nacionalne pripadnosti, etničkog porekla, jezika, pola, rodnog identiteta, invaliditeta, starosne dobi, seksualne orijentacije, bračnog statusa ili drugih ličnih svojstava)?

Nije relevantno.

6) Da li bi izabrana opcija mogla da utiče na cene roba i usluga i životni standard stanovništva, na koji način i u kojem obimu?

Nije relevantno.

7) Da li bi se realizacijom izabranih opcija pozitivno uticalo na promenu socijalne situacije u nekom određenom regionu ili okrugu i na koji način?

Nije relevantno.

8) Da li bi se realizacijom izabrane opcije uticalo na promene u finansiranju, kvalitetu ili dostupnosti sistema socijalne zaštite, zdravstvenog sistema ili sistema obrazovanja, posebno u smislu jednakog pristupa uslugama i pravima za

osetljive grupe i na koji način?

Nije relevantno.

PRILOG 8:
Ključna pitanja za analizu efekata na životnu sredinu

1) Da li izabrana opcija utiče i u kojem obimu utiče na životnu sredinu, uključujući efekte na kvalitet vode, vazduha i zemljišta, kvalitet hrane, urbanu ekologiju i upravljanje otpadom, sirovine, energetska efikasnost i obnovljive izvore energije?

Predlog zakona ne prouzrokuje nikakav uticaj na životnu sredinu, uključujući vodu, vazduh i obnovljive izvore energije.

2) Da li izabrana opcija utiče na kvalitet i strukturu ekosistema, uključujući i integritet i biodiverzitet ekosistema, kao i floru i faunu?

Predlog zakona ne prouzrokuje nikakav uticaj na kvalitet i strukturu ekosistema, uključujući i integritet i i biodiverzitet ekosistema, kao i floru i faunu.

3) Da li izabrana opcija utiče na zdravlje ljudi?

Predlog zakona neće proizvesti nikakav uticaj na zdravlje ljudi.

4) Da li izabrana opcija predstavlja rizik po životnu sredinu i zdravlje ljudi i da li se dopunskim merama može uticati na smanjenje tih rizika?

Predlog zakona ne predstavlja rizik po životnu sredinu i zdravlje ljudi.

5) Da li izabrana opcija utiče na zaštitu i korišćenje zemljišta u skladu sa propisima koji uređuju predmetnu oblast?

Predlog zakona ne utiče na zaštitu i korišćenje zemljišta u skladu sa propisima koji uređuju predmetnu oblast.

PRILOG 9:
Ključna pitanja za analizu upravljačkih efekata

1) Da li se izabranom opcijom uvode organizacione, upravljačke ili institucionalne promene i koje su to promene?

Predlog om zakona predviđa se sistem obavljanja poslova centralne ustanove, matičnih i teritorijalno nadležnih muzeja u mreži muzeja.

2) Da li postojeća javna uprava ima kapacitet za sprovođenje izabrane opcije (uključujući i kvalitet i kvantitet raspoloživih kapaciteta) i da li je potrebno preduzeti određene mere za poboljšanje tih kapaciteta?

Ministarstvo kulture i informisanja ima potrebne kapacitete za sprovođenje zakonskim odredbi.

3) Da li je za realizaciju izabrane opcije bilo potrebno izvršiti restrukturiranje postojećeg državnog organa, odnosno drugog subjekta javnog sektora (npr. proširenje, ukidanje, promene funkcija/hijerarhije, unapređenje tehničkih i ljudskih kapaciteta i sl.) i u kojem vremenskom periodu je to potrebno sprovesti?

Nije potrebno.

4) Da li je izabrana opcija u saglasnosti sa važećim propisima, međunarodnim sporazumima i usvojenim dokumentima javnih politika?

Da.

5) Da li izabrana opcija utiče na vladavinu prava i bezbednost?

Pozitivno utiče na vladavinu prava jer obezbeđuje sveobuhvatnu zaštitu muzejske građe kao pokretnih kulturnih dobara i dela kulturnog nasleđa, i transparentno obavljanje muzejske delatnosti.

6) Da li izabrana opcija utiče na odgovornost i transparentnost rada javne uprave i na koji način?

Povećava odgovornost i transparentnost rada javne uprave, ustanova i imalaca i držalaca kulturnih dobara.

7) Koje dodatne mere treba sprovesti i koliko vremena će biti potrebno da se sprovede izabrana opcija i obezbedi njeno kasnije dosledno sprovođenje, odnosno njena održivost?

Predviđeno je donošenje podzakonskih propisa u roku od šest meseci od dana stupanja na snagu Zakona o muzejskoj delatnosti.

PRILOG 10:
Ključna pitanja za analizu rizika

1) Da li je za sprovođenje izabrane opcije obezbeđena podrška svih ključnih zainteresovanih strana i ciljnih grupa? Da li je sprovođenje izabrane opcije prioritet za donosiocima odluka u narednom periodu (Narodnu skupštinu, Vladu, državne organe i slično)?

Da.

2) Da li su obezbeđena finansijska sredstva za sprovođenje izabrane opcije? Da li je za sprovođenje izabrane opcije obezbeđeno dovoljno vremena za sprovođenje postupka javne nabavke ukoliko je ona potrebna?

Finansijska sredstva za sprovođenje izabrane opcije će biti obezbeđena. Nije potrebno sprovođenje javne nabavke.

3) Da li postoji još neki rizik za sprovođenje izabrane opcije?

Ne.

V. Procena finansijskih sredstava potrebnih za sprovođenje zakona

Za sprovođenje Zakona o muzejskoj delatnosti nije potrebno obezbediti dodatna sredstva u budžetu Republike Srbije za 2021. godinu jer je ovim zakonom predviđena njegova odložena primena, šest meseci od dana stupanja na snagu, tako da se očekuje da će se sa primenom Zakona početi 2022. godine.

U slučaju da se sa primenom zakona počne tokom 2021. godine sredstva moraju biti obezbeđena preraspodelom u okviru sredstava na razdelu Ministarstva kulture i informisanja opredeljenih Zakonom o budžetu za 2021. godinu („Službeni glasnik RS”, broj 149/20) i nije moguće dodatno obezbediti sredstva. U skladu sa tim, u budžetu Republike Srbije za 2022. i 2023. godinu kao i u narednim godinama sredstva će biti obezbeđena u okviru limita na razdelu Ministarstva kulture i informisanja koja će biti opredeljena od strane Ministarstva finansija u skladu sa bilansnim mogućnostima.

Nove obaveze su predviđene članovima ovog zakona koji se odnose na Muzejski savet Republike Srbije koji se osniva pri centralnoj ustanovi kao stručno-savetodavno telo za obavljanje poslova od interesa za razvoj i unapređenje muzejske delatnosti u skladu sa zakonom (čl. 36, 37. i 38. ovog zakona); matična delatnost prema vrsti muzejske građe i osobenosti u vršenju muzejske delatnosti koja se sprovodi na teritoriji Republike Srbije (čl. 41, 42, 43. i 44. ovog zakona) odnosno nadležnostima muzeja prema teritoriji koja se sprovodi na određenom području u skladu sa administrativnom podelom Republike Srbije, uz stručnu pomoć centralne ustanove i matičnih muzeja (čl. 45, 46. i 47. ovog zakona).

Imajući u vidu navedeno, procenjeno je da se radi o iznosu od 30 miliona dinara kojim će se podići kapacitet centralnih, matičnih i teritorijalno nadležnih ustanova kulture za sprovođenje poverenih poslova odnosno matičnih funkcija.

IZJAVA O USKLAĐENOSTI PROPISA SA PROPISIMA EVROPSKE UNIJE

1. Ovlašćeni predlagač propisa: Vlada

Obradivač: Ministarstvo kulture i informisanja

2. Naziv propisa

- Predlog zakona o muzejskoj delatnosti
- Draft Law on museum activity

3. Usklađenost propisa sa odredbama Sporazuma o stabilizaciji i pridruživanju između Evropskih zajednica i njihovih država članica, sa jedne strane, i Republike Srbije sa druge strane („Službeni glasnik RS”, broj 83/08) (u daljem tekstu: Sporazum):

a) Odredba Sporazuma koja se odnosi na normativnu sadržinu propisa

- Naslov VIII, član 103 Kulturna saradnja SSP

b) Prelazni rok za usklađivanje zakonodavstva prema odredbama Sporazuma

- Opšti rok – član 72. SSP

v) Ocena ispunjenosti obaveze koje proizlaze iz navedene odredbe Sporazuma

- Opšti rok – član 72. SSP

g) Razlozi za delimično ispunjavanje, odnosno neispunjavanje obaveza koje proizlaze iz navedene odredbe Sporazuma

- Predlog zakona ne sadrži odredbe Direktiva 2014/60/EU Evropskog parlamenta i Saveta od 15. maja 2014. o povraćaju kulturnih predmeta nezakonito iznesenih s teritorije države članice i o izmeni Uredbe (EU) br. 1024/2012 (ispravka), Uredbe Saveta (EZ) br. 116/2009 od 18. decembra 2008. o izvozu kulturnih dobara (Kodifikovana verzija), Sprovedbene Uredbe Komisije (EU) BR. 1081/2012 od 9. novembra 2012 za potrebe Uredbe Saveta (EZ) br. 116/2009 o izvozu kulturnih dobara (kodifikovana verzija), i Uredbe (EU) 2019/880 Evropskog parlamenta i Saveta od 17. aprila 2019. o unosu i uvozu kulturnih dobara, jer će tu materiju urediti novi sistemski Zakon o kulturnom nasleđu u pogledu svih vrsta kulturnih dobara, pa samim tim i muzejske građe. Odredbe sekundarnih izvora prava EU će biti u potpunosti transponovane u novi sistemski Zakon o kulturnom nasleđu.

d) Veza sa Nacionalnim programom za usvajanje pravnih tekovina Evropske unije

/

4. Usklađenost propisa sa pravom Evropske unije

a) Navođenje odredbi primarnih izvora prava Evropske unije i ocene usklađenosti sa njima

/

b) Navođenje sekundarnih izvora prava Evropske unije i ocene usklađenosti sa njima

/

v) Navođenje ostalih izvora prava Evropske unije i usklađenost sa njima,

/

g) razlozi za delimičnu usklađenost, odnosno neusklađenost

- Predlog zakona ne sadrži odredbe koje se odnose na izvoz i povraćaj nezakonito iznetih muzejske građe jer će tu materiju urediti novi sistemski Zakon o kulturnom nasleđu u pogledu svih vrsta kulturnih dobara, pa samim tim i muzejske građe. Odredbe sekundarnih izvora prava EU će biti u potpunosti transponovane u novi sistemski Zakon o kulturnom nasleđu.

d) rok u kojem je predviđeno postizanje potpune usklađenosti propisa sa propisima Evropske unije

- Puna usklađenost će se postići Predlogom zakona o kulturnom nasleđu koji je u pripremi.

5. Ako ne postoje odgovarajuće nadležnosti Evropske unije u materiji koju reguliše propis, i/ili ne postoje odgovarajući sekundarni izvori prava Evropske unije sa kojima je potrebno obezbediti usklađenost treba obrazložiti tu činjenicu. U ovom slučaju, nije potrebno popunjavati Tabelu usklađenosti propisa. Tabelu usklađenosti nije potrebno popunjavati i ukoliko se domaćim propisom ne vrši prenos odredbi sekundarnog izvora prava Evropske unije već se isključivo vrši primena ili sprovođenje nekog zahteva koji proizilazi iz odredbe sekundarnog izvora prava (npr. Predlogom odluke o izradi strateške procene uticaja biće sprovedena obaveza iz člana 4. Direktive 2001/42/EZ, ali se ne vrši i prenos te odredbe Direktive).

/

6. Da li su gore navedeni izvori prava Evropske unije prevedeni na srpski jezik?

/

7. Da li je propis preveden na neki službeni jezik Evropske unije?

/

8. Saradnja sa Evropskom unijom i učešće konsultanata u izradi propisa i njihovo mišljenje o usklađenosti

/